

Szórakoztató zene. 20.25: Operazene. 23: Dalok.

május 15.

12.30: Időjárási hírek. 17: Hírek, idők. 18: Rádióegyetem. 20.30: Előadás. 21.45:

Hangv. 9.30: Hírek. 12.25: Hírek. 1: Pórs. 2.45: Hírek. 4.10: Időjárás. 5.30: Hangv. 7.30: Magyarországi hírek. 8.50: Két egyfel. Utána: Pontos idők. Majd: hangver.

12.25: Hírek. 1: Pórs. 2.45: Hírek. 4.10: Időjárás. 5.30: Hangv. 7.30: Magyarországi hírek. 8.50: Két egyfel. Utána: Pontos idők. Majd: hangver.

Szórakoztató zene. 20.30: Zsidó. 21: Rádió. 22: Hírek. 23: Dalok.

Időjárás. 21: Rádió. 22: Hírek. 23: Dalok.

400 oldalas, 100 lejt.

100 LEJ

nyosztályában

rü regények

sonlatosság. 400 oldalas, 100 lejt.

regény (Milliók)

ilyen nászuta. 400 oldalas, 100 lejt.

FI KÖTETEK

gyei

ban

ent 20 lej.

ható:

KELET

ánvétel, vagy az 502.

előzetes beküldésé

lett.

ÜZLET LELKE

UJ KELETBEN

XIV. EVF. • 107. SZAM
Cluj—Kolozsvar, 1931
május 15 Péntek
5691 ÉV Ijar 28

Taxa postala
platife in numerar
No. 224.716-929.

Ara 3 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Félévre . . . . . 600 lej
Negyedévre . . . . . 320 lej
Egy hónapra . . . . . 110 lej

KÜLFÖLDI

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi
és bánási zsidóság politikai
napilapja
Cikkeink utánnym
forrás meg

Diszter 2 11 e 8
Budapest

Magyar-zsidók a vádlottak padján

Írta: WEISS SÁNDOR dr.

— Válasz Spectator cikkére az Országos Zsidó Pártról —

Az Ellenzék minapi számában Krenner Miklós dr., a Spectator néven ismert kitünő magyar publicista vezércikkét irt a most megalakult Zsidó Pártról. A cikk súlyos szavai és égő fájdalomtól izzik. Ámulás, írja Spectator, ha a „zsidó vallásu magyar“, aki mindenét, tehát nyelvét, éppugy mint kulturáját vagy gazdasági létezését a magyar liberálisizmusnak, sőt kiteljesített magyar protekcionizmusnak köszönheti, most tüntető módon kiszakad a magyar közösségből. Ámuló és pártütő az a magyar zsidó, aki a Zsidó Pártba lép, mert ez a lépése nyilvánvalóan azért történik, hogy a magyarság politikai hatóerejét meggyöngyítse, megrendítse s ugyanakkor nyilvánvalóan azért, mert — zsidóról lévén szó — abban a reményben teszi, hogy a gazdaságos hidakat ezzel nem égeti el és két nyeregben lehet tovább is lovagolnia. Szóval egzisztenciálisan, pénzszerzési értelemben reméli a zsidó továbbra is magyar kapcsolatait fenntartani. Erről a magyarsággal kapcsolatos gazdasági lehetőségről, ami — zsidóról lévén szó — mindent jelent, a zsidó-párti magyar nem mond le s ezért írja Krenner Miklós, hogy becstelenség a zsidópártinak ez a lépése, aki így mindent megtartván „semmit sem mond le“ és a nyílt cionizmust csakis ezért nem vállalja a maga életfelfogásának. Tehát, zsidópárti lévén, de cionista még sem lévén, magyar is maradhat egy kissé, legalább is olyan mértékben, amíg ezt érdekei így kívánják. Ámuló, pártütő, becstelen és hűtlen magyar az ilyen zsidó, mert magyarsága eddig nyilvánvalóan csak álarc volt és nyilván ámuló, pártütő, becstelen és hűtlen zsidó lesz az ilyen magyar, mert új zsidósága hitelt nem érdemel.

Ez a gerinc-gondolata Spectator mélyeséges keserűségben fogant cikkének. „Még ilyen fájdalommal, keserűséggel, megcsalatozással nem kezdtem támadást“ — írja. „Látom kell, hogy szívemhez nőtt zsidók leszakadnak szívemről. Életem egy darabját hiába éltem.“

Wagneri melódia fájlík ki Spectatornak, ennek a páratlan műveltségű, nagynevű férfinek ezekből a felhorkanó soraiból. Szavak nehezen érzétek érzéseket, zene kell a fájdalom gondolatainak érzékeltetéséhez és mégis ennek a cikknek egymásra torló szavai, mondatainak mérgesen habzó, sötét hullamai, amelyek az előző bekezdésben idézett mondatok drámai fináléjában enyhülnek el, inkább érzelmi, mint gondolati munkának a kifejezői.

Spectator magát a cionizmust jogosultnak és a kisebbségi eszme természetes folyamánának tartja. Amikor közvetlenül a háboru után — írja — a kisebbség fogalmát életbeiktatták, természetessé vált, hogy mindenki szabadon és gátlás nélkül állapítsa meg valamely nyelvi, vallási, vagy érzésszabályokhoz való tartozását és így előző nemzeti hovatartozását revízió alá vehette. Tehát magyar nemzetiségéből zsidó (cionista) nemzetiiségébe lehet bárki, aki zsidó öntudatra ébredt. Ezt a kisebbségi eszmény

elvi tisztasága teszi kötelezővé. (Ezt az elvi magaslapon tartott álláspontot minden esetre tudomásul vehetik és nyilván felhasználhatják a cionisták, mert eddig ilyen nemesen sem a hivatalos magyarság, sem a magyar sajtó részéről szerény tudomással ilyen tiszta állásfoglalás velük szemben nem történt.)

Elismeri Krenner Miklós az utólagos revízió jogát is, ha valaki zsidó a bekeszerződések utáni időkben később, esetleg most ébred zsidó öntudatra. De ezeknek is, akik most fedezték fel magukban a zsidót, ennek a magyartól különböző öntudatnak — írja — minden következményét becsületesen le kell vonniuk. Nyilvánvalóan tehát cionistáknak kell lenniük.

De az a zsidó, aki 12 évig magyar-nak érezte és vallotta itt Romániában magát és a Magyarországból átmentett minden állományával jőben és rosszban magyarként osztozott a keresztény magyarsággal, az nem lehet most magyartól öntudatos „zsidópárti“. Az ilyen magyar, az ilyen zsidó csak azért „zsidópárti“ és nem cionista, hogy megtarthassa az érdekeinek még megfelelő magyar lehetőségeit, „aki semmiről sem mond le“ s így ámuló, pártütő stb.

Tehát zsidó: vagy légy cionista, vagy zsidó vallásu magyar, mert a harmadik ut, amelyet a cikk szerint volt magyar műszaki főtanácsos, dédelgetett ügyvéd, magyar nemességgel kitüntetett milliomas is választott — a harmadik ut a vádlottak padjára visz. —

Spectator többször említi, hogy a magyar zsidóknak a Zsidó Párthoz csatlakozása tüntető módon, a magyarságnak ártani vágyó célzattal és haragosan történt. Nos ezzel szemben tény, hogy az Országos Zsidó Párt két vezető tagja, akik ugyancsak mint nem cionisták tagjai a pártnak, mingyárt a megalakulás után tisztelgő és barátságilag látogatást tettek a magyar párt országos vezetőségénél és biztosították a magyarpárti vezetőséget róla, hogy a Zsidó Párt nem fog a magyar párt egyetlen zsidó tagjára sem lelkiismereti kényszert gyakorolni, hogy a Zsidó Pártba átlépjen. (Hogy ez a gyakorlatban is így van, arra mingyárt bizonyosság szerény személyem, aki most is a magyar pártnak és nem a Zsidó Pártnak vagyok tagja és akivel szemben a Zsidó Párt vezetői hosszas és meggyőzőre menő tárgyalások után tudomásul vették, hogy zsidóságot és magyarságot összeegyeztető összműködési alapot nem sikerült találnunk és pártjukba nem lépek be.) A magyar párt vezetői a zsidópárti látogatást barátságosan viszonozták. Ez béke és nem hadiállapot a pártok között.

A cionisták, akik zsidó nemzeti alapon állanak, akik számára magyarságuk csak nyelvükben és emlékeikben él és akik az ősi héber nyelv és kultúra itteni előharcosainak tekintik magukat, örömmel veszik, ha magyarpárti zsidó úgy csatlakozik most az ő pártjukhoz, hogy teljes lélekkel magyarává teszi az ő zsidó nemzeti rene-

A Viitorul megerősíti a hirt, hogy a kormány felbontotta az UER-rel a választási kartell

Szó sincs róla, mintha a kormány és az UER között a tárgyalások tovább folynának. Napilapot indít az Országos Zsidó Párt központja Bukarestben. Argetoianu kijelentette a Zsidó Párt vezetői előtt, hogy helyesli a zsidóság önálló kisebbségi politikáját

Vajda Sándor nem vesz részt a választásokon

Bucuresti-Bukarest, május 14. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az Országos Zsidó Párt ma délután hivatalos kommunikét tett közzé. A kommuniké cáfolja a Dimineata azon híret, amely szerint a kormány visszautasította volna a Zsidó Párt által felajánlott megegyezést. Ilyen ajánlat-tételről egy pillanatig sem volt szó. A. L. Zissu, a párt egyik vezető tagja Argetoianu pénzügyminiszterrel folytatott megbeszélése során felvetette a szenátor-választásokon való esetleges kollaborálás gondolatát. Argetoianu konkrét proposíciót tett erre vonatkozólag, amelyet azonban a Zsidó Párt nem tartott kielégítőnek és ezért nem fogadott el.

Dr. Fischer Tivadar, az Országos Zsidó Párt elnöke és A. L. Zissu ma délelőtt bejelentek Argetoianu pénzügyminiszter előtt és közölték vele, hogy a Zsidó Párt sajnálattal kénytelen a kormány ajánlatát visszautasítani. Biztosították Argetoianu a zsidóság lojális magatartásáról és kérték, hogy a kormány a Zsidó Párt számára biztosítsa a teljes semlegességet a választásokon.

Argetoianu válaszában elismeréssel emlékezett meg a Zsidó Párt méltóságteljes magatartásáról. Kijelentette, hogy a zsidó lakossággal szemben a legmelegebb barátság érzelmeivel viseltetik és egész politikai karrierje alatt teljes érdektelenséggel támogatta a zsidóságot, amelynek teljes emancipálását szeretné már végrehajtva látni. Szeretné, ha a zsidóság között lehullanának a ma fennálló válaszfalak. Mindenesetre helyesli a zsidóság népi politikáját, mint a románság és a zsidóság egymáshoz való közeledésének egy etapját.

A Zsidó Párt Tribuna címmel igen rövid időn belül napilapot fog megjelentetni.

Véglegesen megbukott a kormány és az Uniunea paktuma
Bucuresti-Bukarest, május 14. A kor-

mány és az Uniunea Evreilor Románi közötti kartell, mint azt már tegnapi számunkban megirtuk, véglegesen felbontottnak tekinthető. Ottescu belügyi alminiszter ismételtén az UER tudomására hozta, hogy a kormány nem veheti fel listáira az UER reprezentánsait, akik a kormány által benyújtott jelölőlistákon valóban nem is szerepelnek. Az a hír, mintha a kormány és az UER között a tárgyalások továbbra is folyamatban volnának, nem felének meg a valóságnak.

A liberális párt hivatalos lapja, a Viitorul ma délutáni számában kommunikét közöl, amelyben sajnálatát fejezi ki a kormány és az Uniunea Evreilor Románi közötti kartell felbomlása fölött. Ez a sajnálkozás a liberális párt és az UER közötti szoros kapcsolatokra való tekintettel, könnyen érthető.

Botosaniban letartóztatták az antiszemita agitátorokat

Bucuresti-Bukarest, május 14. A botosani főügyészség rendeletére tegnap délután letartóztatták az antiszemita liga több propagandistáját, akik gyűjtőhangu röpiratokat terjesztettek a megyében és a zsidóság elleni lázadásra uszították a parasztokat. A letartóztatottak között szerepel Cosa Iekész, Teodoru tanár, Taranu, Suceavanu, Popovici és mások.

Cluj-Kolozsvar, május 14. Vajda Sándor a Patria mai számában nyílt levelet intéz Maniu Gyulához. Bejelenti, hogy miután a választásokon való részvétele azt jelentené, hogy ő is elismeri a törvényességét annak a kormánynak, amely sorra követi el a legflagrantsabb alkotmány- és törvénytöréseket, nem vesz részt a jelenlegi választáson és kéri Maniut, hogy ezt a bejelentést vegye tudomásul.

Maniu Gyula, a nemzeti parasztpárt elnöke ma délelőtt Kolozsvarra érkezik. Azonnal összeül a nemzeti parasztpárt választási bizottsága, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozzon.

szánsz mozgalmukat. De azok a zsidók, akik még elevezen érzik kételkedésük fatális diszharmoniját, most is csak „zsidópárti“ és nem cionista mozgalomhoz tudnak csatlakozni, mert magyarságuk feladására nem képesek. Becstelenség ez, vagy lelkiismereteség? Számító üzletesség, vagy szemérmes hűség? Ki lát minden egyes ember lelkébe, hogy erre a kérdésre bizonyossággal felelni tudjon. A lélek kényes és rejtett problémái ezek, amelyekre egyénenként és helyzetenként más-más felelet talaló.

Egy bizonyosságot azonban nem vesz figyelembe Spectator. Szerzte a világon ma már alig van olyan „zsidó vallásu“ zsidó, aki csak vallására zsidó, különben fajára, vagy, ha úgy tetszik, nemzetiségére nézve magyar, német, román, vagy más államalkotó néphez tartozik. Öröklött vérlakatum és egész testiségünk öröklött társadalmi és gazdasági helyzetünk, nemcsak vallásilag különböztet meg bennünket a keresztény magyartól, de külön fajtává is determinál. És bár külön fajta vagyunk, mi ezer örömmel olvadnánk fel a különböző népek nagy tengerében úgy, hogy akár cionizmus, akár zsidópárt nélkül élhessünk zsidó és magyar

tradícióink és a jövőre vonatkozó államaink egészséges kölcsönhatása és eredőjeként, de a mát nem alapíthatni illuziókra és nyilván a rideg realitások sodornak magyar zsidót is olyan párt keretei közé, amelyek között a ma politikai feladataival inkább remél megküzdni, tömeg életét, fajtájának kollektív szükségleteit inkább gondolja kielégíteni.

Tartózkodni kívánok a magyar párt kritizálásától. Ezek óta levontam a magam számára azt az idők diktálta konzekvenciát, hogy nincs teljes illetékeségem a magyar párt olyan ügyeibe való bárminő beleavatkozásához, amelyek nemzsidó tárgyuak, vagy nem annyira egyetemeselek, hogy magyarra, zsidókra egyformán vonatkozzanak. De hiszem, hogy a zsidó probléma, az itteni politikai tennivalók olyan súlyosak és számosak, hogy azok vállalása elszántaságot és kemény munkát igényel a hűtlenség látszata nélkül is, hátmég egy ilyen váddal terheltlen. Bizonyos számú szavazattal és esetleg egy-két képviselővel kevesebb pedig a magyar pártban — nem sorsdöntő változás a zsidó ügyektől való megfelelő tehermentesülés mellett.

„A kormány az UER-ben egy fiktív szervezettel kötött paktumot“

A. L. Zissu bukaresti nagyiparos feltűnést-keltő nyilatkozata a Cuvântulban, a Zsidó Párt szükségességéről és az UER kétszínű szerepéről

Az önálló listák benyújtása a romániai zsidóság első népszavazása lesz. Az UER célja az, hogy vezérének politikai karrierjét elősegítse

Bucuresti-Bukarest, május 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti „Cuvântul“ mai számában feltűnést-keltő beszédet közöl, amelyet a lap szerkesztője A. L. Zissu nagyiparossal, a Zsidó Párt egyik megalapítójával folytatott. Zissu egyike a régi királyság legkiemelkedőbb vezetőegyénségeinek: nemcsak a gazdasági életben foglal el kiemelkedő pozíciót, de mint író és publicista is igen jó nevet biztosított magának. Az interjú politikai jelentősége annál nagyobb, minthogy a „Cuvântul“ egyike a legolvasottabb román napilapoknak. Éveken keresztül az egyetlen sajtóorgánium volt, amely Károly király visszahozatala mellett harcolt és a restaurálás óta természetesen megnekedett tekintélynek örvend.

A lap többek között a következőket írja:

„A. L. Zissu rámutatott a kormány előtt arra, hogy az UER-ben fiktív szervezettel kötött kartell, mert egyetlen reális hozadéka Fildermann doktor, ez az ambiciózus férfit, aki inkább a saját óhajait igyekszik képviselni, mint azon kollektív törekvéseket, amelyekről azt állítja, hogy ő képviseli őket.

A. L. Zissuban a romániai zsidó szellemiség legautentikusabb képviselőjét ismertük meg a multban. Zissu minden körülmények között nyíltan és egyenesen ad kifejezést véleményeinek. Az ő felfogása szerint a zsidóknak meg kell őrizni etnikai különvalóságát, de az állam lojalis polgárának is kell lennie: azaz „jó román“ kell, hogy legyen, mint állampolgár és nem holmi hibrid „mózesfelekezeti román“.

Hozzáfordultunk tehát a kérésrel, hogy világítsa meg előttünk azt a szerepet, amelyet a zsidó közösség a román politikában betölt.

— Miért alakult meg a Zsidó Párt kerdeztük.

Az egyetlen becsületes ut

— Ugyanazon okból, amiért a többi kisebbségi nemzetek politikai szervezetei léteznek. Éppugy, mint ők, a mi etnikai származásunk is más, mint a román nemzeté és hozzájuk hasonlóan, nekünk is megvannak etnikai létünk fenntartása érdekében a magunk specifikus zsidó, tehát nemzeti jellegű kulturális követeléseink. Ezenfelül pedig nekünk zsidóknak, sajnos, megvan az a kínos feladatunk is, hogy örökjünk papiroson biztosított jogok respektálása fölött és hogy papirosuk a mindenfelől fenyegető támadásokat. És a zsidók, mint lojalis emberek, akik megvetik a kétértelműséget és utálják a kétszínűséget, nyíltan nevének akarják nevezni a dolgokat. Így például román polgártársainknak megadják a kiengesztelő-dés lehetőségét azzal, hogy őszintén megmondják nekik: „Meg akarjuk őrizni a mi lelkünket és nem akarunk befurakodni a román lélekbe szimulálással és kétszínűséggel.“ Ez a becsületes magatartás az egyetlen biztosítékot jelenti a többségi román nemzet számára, hogy a zsidók megbecsülék a román lelket, tisztelik a román léleknek azt a jogát, hogy a maga

tisztaságát megőrizze. Ugyanakkor azonban ez az őszinteség kezeskedik a zsidóknak a román állammal szembeni teljes lojalitása mellett. A nemzetéhez hű ember országának is hű polgára: aki megtagadja nemzetét, vagy pedig igyekszik ezt el-takarni, mint állampolgár is gyanus egyén.

Mi értelme van az Uniunea-nak

— Mi értelme van ezek szerint az UER-nek?

— Az, hogy előkészítse Fildermann dr. politikai karrierjét. Abban a pillanatban, midőn sikerülne neki hajójával egy miniszteri tisztséget kikötni, lélekszakadva hagyná el a szervezetet. Ez a kiválás nem lesz árulásnak nevezhető, hanem ellenkezőleg, igen konzekvens gesztus, mert nem egy szervezetet, még kevésbé egy ideológiát fog otthagyni, hanem egy kétszínű játékot.

Felekezeti alapon nem lehet politikai pártot csinálni

Ezenkívül az UER-nek nemcsak, hogy nincs semmi értelme, hanem ideológiai (?) alapja is valóságos kihívás a leg-elemibb logikával szemben. Mert vagy etnikai kisebbségeket alkotnak a zsidók és akkor logikus, ha a többi kisebbségekhez hasonlóan külön pártba tömörülnek, vagy mózesvallású románok, ahogyan az UER állítja és akkor nincs semmiféle joguk saját etnikai szervezetre, hívják azt akár Zsidó Pártnak, vagy UER-nek. Mert amióta a világ világ, még nem történt az meg, hogy valamely felekezeti politikai szervezetet alkotott volna. Mit mondanának önk, ha például a görög katolikusok, vagy baptisták külön politikai szervezetbe tömörülnének a görög keletiekkel szemben? Az UER tehát akár mint nemzetiség, akár mint felekezet, csak hiábavaló fogalomzavart idéz elő és így csunya és abszurd kétszínűség az, amit csinál.

— Miért megy a Zsidó Párt külön listával?

Miért volt szükség önálló zsidó listára

Éppen azért, hogy végetvessen a fenti fogalomzavarnak. Egyedül a zsidó lakosságunk áll jogában meghatározni és proklamálni, hogy minek tekinti magát: nemzetiségnek, vagy egyszerű felekezeti konglomerátumnak. Jöltette tehát a Zsidó Párt, ha különlistával indult a választásba: a legnagyobb alkalom ez egy népszámlálás számára.

— El lehet-e egy olyan Zsidó Pártot képzelni, amely felölelje a zsidóság összes társadalmi kategóriáját?

A közös politikai érdekek

— Természetes dolog, hogy azok a zsidók, akiket nem érdekel a zsidó kollektivitás sorsa és politikai ideológiája, olyan pártokba fognak beiratkozni, amelyek érdekeinknek, vagy ideológiájuknak a legjobban megfelelnek. Bennünket azonban nem ezek érdekelnek, hanem a zsidóság hatalmas többsége, amelyet mindenekelőtt is a zsidó érdekek és a zsidó ideológia

ugyanaz a politikája.

Akiknek nincs joguk zsidó kérdésekről beszélni

— Nem-e lehet káros a zsidóknak, ha külön pártban izolálják magukat?

— Ugyanezt a megállapítást találtam a „Dimineața“ tegnapi számában. Jó volna ha ennek az opportunussági kérdésnek az eldöntését kizárólag a zsidók gondjaira bízzák, akik igen csodálkoznak a demok-rata sajtó és néhány politikus gyanús aggodalmán. A zsidók sehogyan sem értik meg, hogy ugyanaz a demok-rata sajtó miért nem mutatott hasonló aggodalmat akkor, amidőn a németek, rutének és magyarok külön pártban szervezkedtek meg. Egy román lapnak egyébként sem áll jogában a zsidók nevében beszélni politikai leckeiket adni nekik. Ez a jog nem illeti meg még a lap véletlenül zsidó szerkesztőit sem, akik egy konfuzus és régen túlhaladott felfogás alapján a zsidók teljes asszimilálását prédikálták mindenekelőtt is saját zsidóságukat tekintve kétségbe. Ha ez így van, akkor egy elemi tapintat kellene, hogy parancsolt számunkra azt, hogy ne avatkozzanak b-üket nem érdeklő kérdésekbe.

Eddig szól A. L. Zissu rendkívül érdekes nyilatkozata, amelyet politikai körökben élénken kommentálnak és amelynek regáti zsidóság körében érthetően visszhangja támadt.

Királyi kitüntetése alkalmával lelkesen ünnepelte Kolozsvár közönsége Mihali Tivadar polgármestert

Cluj-Kolozsvár, május 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Hosszu évek lelkiismeretes munkáját jutalmazta meg öfelsége, amikor dr. Mihali Tivadart, Kolozsvár polgármesterét a Regele Ferdinand érdemrend nagykeresztjével tüntette ki. Mihali Tivadar egyike az erdélyi románság történelmi nevezetességű alakjainak, aki a román nemzeti párt elnöke volt és mint ilyen a magyar parlamentben, mint a nemzetiségek parlamenti klubjának elnöke szerepelt. Negyven éves politikai és közéleti multra tekint vissza Kolozsvár polgármestere, akit ez a kitüntetés megérdemelten ért.

A város vezetősége diszközgyűlésen ünnepelte Mihali Tivadart abból az alkalomból, hogy ez a kitüntetés érte. Az összes hatóságok képviselőinek jelenlétében és a városháza auláját zsúfolásig megtöltő érdeklődő közönség előtt Tuffli Richárd alpolgármester nyitotta meg az ülést és felkérte Deciu

asszonyt és dr. Pop Valér városi tanácsosokat, hogy Mihali Tivadart kéri fel a diszgyűlésen való megjelenésre.

Pár perc múlva percekig tartó ünnepessel fogadták az egybegyűlték polgármestert, aki zugó éljenzés kö-zében foglalta el az elnöki széket. Dr. Hodor Viktor id. tartományi igazgató és dr. Colbasiu vármegyei prefektus kormány üdvözlését tolmácsolták, majd Tuffli Richárd mélyenszántó beszé- ben az alpolgármesterek és az állandó választmány nevében üdvözölte a pol- gármestert. Dr. N. Sergescu, egyetem- tanár, városi tanácsos, Deciu asszonyt, dr. Pop Valér, Pop Dionisie Csurgörögkeleti és Moldovan görögkat- olikus lelkészek, Silni ezredes, Nagy Teodor, dr. Bornemissa Sebestyén ü- vözölték a polgármestert és feleségét, majd Mihali Tivadar meghatott sz- vakkal köszöntö meg az ünnepeltet.

Ezután a városháza kistermés- bűffét szolgálták fel a megjelenteknek.

Csak a borszesz-szindikátus adhat el borszeszt

Bucuresti-Bukarest, május 14. A szesz- törvény alkalmazására vonatkozólag a pénzügyminisztérium a következő újabb rendeletet adta ki:

A szesz-törvény 45. cikkében előirt higitások a szesz-főző üstöknel, finomítóknál, borszeszgyáraknál és a szesz- italnagyraktáraknál végezhető. Az eset- ben, ha a kimérések kicsinyben kapják a pálinkát, a higitást a termelőhelyen szabad csak eszközölni.

A nagyraktárak raktáron tarthatnak negyven foknál erősebb borpárlatot és pálinkát is, azonban a fogyasztásra tör- ténő eladás alkalmával kötelesek azokat felhigitani a törvénynek megfelelően. A higitás az ital tulajdonosa által történik minden hivatalos szerv közreműködése nélkül.

A szesz-nagyraktárak egymásnak szesz- italt nem adhatnak el. A szesz-nagyraktá- rak, ahol bort és sört nem tartanak rak- táron, borszeszt is tarthatnak, azonban nem adhatják el azt konyak, likőr, rum, szesz, vagy borpárlatgyárnak.

A nagyraktárakból kivitt szeszestitalt semmiféle címen nem lehet a raktárba visszavinni.

A rum- és likörgyárak a gyárba csak termékek előállításához szükséges bors- zeszt vihetnek be. A rumot csak finomi- tott borszeszből, a konyakot csak legfel- jebb 78 fokos borpárlatból, a likőrt pedig finomított borszeszből, vagy ipari szesz- ből lehet előállítani. Az esetben, ha a likőrt ipari szeszéből állítják elő, ugy- erre a pénzügyminisztériumtól külön en- gedélyt kell kérni.

Ha a gyár saját termékeit, mint rum- konyakot vagy likőrt a gyárból adja el, úgy speciális engedélyre nincs szükség. Ha azonban a gyár mellett ugyanaz- advaron, vagy ingatlanban szeszest- nagyraktárt is tart, erre külön italmé- rendedélyt kell, hogy kérjen s a megfele- illetéket le kell fizetni.

A rum- és likörgyártáshoz szükséges szesz csak a Borszeszszindikátustól annak kerületi raktáraitól szerezhető. A gyárak egymásnak nem adhatnak borszeszt, vagy borpárlatot, ezt a nyers- anyagot nem kölcsönözhetik egymásnak és nagyraktáraktól sem vásárolhatnak borszeszt, vagy borpárlatot. Szigorú- tilos likőr-, rum- és konyakgyárak- ulynevezett speciális pálinkákat kész- tenni.

A pénzügyminisztérium a szeszterme- ellenőrzése céljából elrendelte, hogy szeszgyárak, a borpárlatgyárak, a rum- likőr-, rum-, konyak- és ecetgyárak tíz- öt napon belül a pénzügyigazgatóság- hoz nyújtsák be azon iratokat, amelyek- ből megállapítható, hogy ki a gyár, il- tóleg a berendezések tulajdonosa, a tel- és a gyárépület tulajdonosa, bérlet- tén ki a bérelő. Az esetben, ha a gyár- több cégjegyzője van, be kell nyújtani cégjegyzőre jogosultak aláírását is.

A gyár részvénytársasági alapon működő- ugy bemutatandó a vállalat alapító irata azzal a megjelöléssel, hogy kik- adminisztratív és technikai vezetők- adatok helyességét a pénzügyigazgatós- gok ellenőrzik.

Folyó hó 16-án, szombaton este megnyitják a régi „Ferencz Józsi“ kávéház helyén, Calea Regele Ferdinand 38. szám alatt a

FERDINAND KÁVÉHÁZ

**Redukált árak
Nideg buffet!
Szinházi vacsora
FAJBOROK!**

teljesen új berendezéssel, világvárosi stílusban. — Az előkelő közönség találkozóhelye lesz ez a szolid, disztin- gált lokál.

— Estéknél **BALOGH LAJCSI** világhírű cigányprimás és zenekara hangversenyez.

Uj modern tekeas talok. — Külön „RUMY“ terem. A tisztelt közönség becses pártfogását kéri:

SZENES ÉS SZINETÁR tulajdonosok

A kormá

Egy
pel

Kolozsv

Cluj-Kolozsva tudósítójától.) A kormány elké- jelölték listáját vármegyei pref- listákat sürgős közöljük a korm- jeinek névsorát. sen szines. Egés- pel a kormányt hallunk először vizsont arról tá- mandátum igen rá a kormányt kormány listáin a köztisztviselő- kantak emberei, felkészkedett a

A Rador távir- jelentette, hogy fog kiderülni, v- tartja-e a paktur Románival. Nos, az UER-nek egye- repel, de még es- ról, hogy az UER- ben egyetlen hel- A kormány lista- formpárthoz tart- repel.

A kormányjelö- következő:

Alsófehér meg- Jorga, Ovidiu H- mitru Turcanu, A- Alexandru Ciura,

Arad megye: K- fölművelésügyi m- berális, Ascaniu, (német), I. Xen- (voluntar), I. Boa- banescu. Szénátus- noilescu, M. Guiu

Bihar megye: K- nu, Sofronie, Tibe- Stefan Munteanu, Simion Gocan (vo- (liberális), Camil Pavel, D. Anghel- racas, Petre Popa.

Brassó megye: B- padatu (liberális) met), Jon Eric. Sz- szor, Axente Banc-

Krassó megye. I- iparügyi miniszter- rin Vrioni, E. Nov- Jianu, Vicu Sicas- berális.)

Csik megye. Kan- novici, Makkay (m- Szénátus: Dr. Clo-

Kolozs megye. K- vadar, Giuglea pr- (liberális), Vaslu- és Emil Siancu (b- Bohatlie Leon mér- Simon Sándor.

Fogaras megye. I- tegan miniszter, Sandru. Szénátus: Octavian Vasu.

Hunyad megye. I- tegan, Secarea, V- soigo Simon, dr. N- Cavalero (liberális) Irimia Ciocan, dr. natus: Jon Mota e- Stanciu professor.

Naszód megye. R- laiu, Fritz Konner- lis. Szénátus: Gav- chigean.

Máramaros megye- esperes, Tiberiu I- Manu. Szénátus: M-

Maros megye. Ka- Bogdan Duica (lib- Konnerth, P. Jones- va a köztisztviselő- natus: Campianu e- pen professor, egy- formista magyar pá-

Udvarhely megye. Liviu, D. Duculescu. Szénátus: Cionca M- van (magyar.) Szatmár megye. K-

A kormány ma az egész országban letette a végleges jelölő listákat

Egyetlen zsidó jelölt sem szerepel a kormány erdélyi listáin

A jelölő listák bizonyítják, hogy a kormány nem akar tudni az Uniuneával kötött paktumról

Kolozsváron Mihali Tivadar a kormánypárt listavezetője

Cluj-Kolozsvár, május 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Hosszas tárgyalások után a kormány elkészítette végül a képviselő-jelöltek listáját s táviratilag utasította a vármegyei prefektusokat, hogy ezeket a listákat sürgősen terjesszék be. Alább közöljük a kormány erdélyi képviselőjelöltjeinek névsorát. Ez a névsor meglehetősen színes. Egész sereg olyan név szerepel a kormánylistán, amelyekről ezután hallunk először a politikában. Más nevek viszont arról tanuskodnak, hogy a biztos mandátum igen sok erdélyi politikust vett rá a kormányorientációra. Szerepelnek a kormány listáin a liberálisok, a németek, a köztisztviselők képviselői, a hadirokkantok emberei, stb. Igen sok magyar is felkérkezett a kormánylistákra.

A Rador távirati iroda ma délután azt jelentette, hogy a listák beterjesztésénél fog kiderül, vajon a kormány fenntartja-e a paktumot az Uniunea Evreilor Románival. Nos, a beterjesztett listákon az UER-nek egyetlen képviselője sem szerepel, de még csak említés sincs tőle arról, hogy az UER-nek a kormány Erdélyben egyetlen helyet is fenntartott volna. A kormány listáján egyébként négy reformpárthoz tartozó magyar jelölt is szerepel.

A kormányjelöltek listája egyébként a következő:

A kormány erdélyi listája

Alsófehér megye. Kamara: Nicolae Jorga, Ovidiu Hulea, egy liberális, Dumitru Turcanu, Adrian Ratin. Szenátus: Alexandru Ciura, Mihai Puscasiu.

Arad megye. Kamara: Jonescu-Sisesti fölművelésügyi miniszter, dr. Marcus liberális, Ascaniu, Crisan, Hanz Beller (német), I. Xenii (liberális), N. Cotoiu (voluntar), I. Boamba, M. Rusu, D. Serbanescu. Szenátus: Botis professor, Manolescu, M. Guiu (voluntar), I. Montia.

Bihar megye. Kamara: George Moroianu, Sofronie, Tiberiu Mosoiu (liberális), Stefan Munteanu, F. Hancu, egy liberális, Simion Gocan (voluntar), Nicolae Leon (liberális), Camil Manaila. Szenátus: C. Pavel, D. Anghelescu, R. Craciun, R. Caracas, Petre Popa.

Brassó megye. Kamara: Alexandru Lepadatu (liberális), Fritz Konnerth (német), Jon Eric. Szenátus: Lacea professor, Axente Banciu.

Krassó megye. Kamara: Manolescu iparügyi miniszter, A. Barca, Zaicu, Florin Vrioni, E. Novacovic. Szenátus: Dr. Jianu, Vicu Sicaseanu és Corneanu (liberális).

Csik megye. Kamara: Constantin Stoianovici, Makkay (magyar), Jon Ungureanu. Szenátus: Dr. Closea Juga (hadirokkant).

Kolozs megye. Kamara: Dr. Mihali Tivadar, Giuglea professor, Dan Partenie (liberális), Vasiu esperes, dr. V. Pasca és Emil Siancu (hadirokkant). Szenátus: Bohatiel Leon mérnök, C. Delabaia és dr. Simion Sándor.

Fogarasz megye. Kamara: Dr. Juliu Hatiegan miniszter, egy liberális, August Sandru. Szenátus: Literatu professor és Octavian Vasu.

Hunyad megye. Kamara: Dr. Juliu Hatiegan, Secarea, Vulcu (liberális), Moisoigo Simon, dr. Nicolae Mihutiu, Emil Cavalero (liberális), Alexandru Velan, Irimia Ciocan, dr. Dumitru Sulica. Szenátus: Jon Mota esperes, egy liberális, Stanciu professor.

Naszód megye. Kamara: Dr. Titu Malaiu, Fritz Konnerth (német), egy liberális. Szenátus: Gavril Bocis, Vasile Bichigean.

Máramaros megye. Kamara: Jon Birlea esperes, Tiberiu Hodor (liberális), Z. Manu. Szenátus: Mihail Condrus.

Maros megye. Kamara: Stefan Methes, Bogdan Duica (liberális), Vasile Sava, Konnerth, P. Jonescu. Egy hely fenntartva a köztisztviselők szövetségének. Szenátus: Campianu esperes, Vasilescu Carpen professor, egy hely fenntartva a reformista magyar pártnak.

Udvarhely megye. Kamara: Dr. Jonasiu Liviu, D. Duculescu. Két hely fenntartva. Szenátus: Cionca Macedon és Petó István (magyar).

Szatmár megye. Kamara: Dr. C. Tataru

professor, I. Florea, Caius Pop, egy liberális, I. Gherman és Csiró Árpád (magyar). Szenátus: D. Doros.

Szilágy megye. Kamara: Petre Sergescu professor, Emil Teposu professor, Lobontiu (liberális), Gavril Campaniu, Nicolae Grecianu, Simion Maier. Szenátus: Jon Olteanu, Teofil Dragomir és Marasescu.

Szamos megye. Kamara: Dr. Pop Valér, George Bratu professor, Constantin Bratianu (liberális), Pande Gh. és Virgil Pop. Szenátus: Jon Ghica és két hely fenntartva.

Szeben megye. Kamara: Nicolae Jorga, egy német, Brandsch Rudolf alminiszter, Pizo (liberális), egy német, Octavian Fi-

lipescu. Szenátus: P. Draghiciu, dr. Nicolae Petra.

Nagyküküllő megye. Kamara: Sextil Puscariu professor, egy német, dr. Titu Gane professor, egy német. Szenátus: Fratici és egy német.

Kisküküllő megye. Kamara: Silviu Teposu, egy német, egy liberális, dr. Ilie Oana. Szenátus: Bracovici professor és Petre Medesan.

Temes-Torontál megye. Kamara: Argetoianu pénzügyminiszter, M. Popescu, egy német, egy liberális, Brudariu, egy német, Matei és Imbroana lelkész (liberális). Szenátus: Marionescu, Muth Gáspár, Tino, dr. Ilie Oana, egy hely fenntartva.

Háromszék megye. Kamara: Corneliu

Tacit, egy liberális, Sever Colbazi. Szenátus: Tökés Ernő és Mohar (magyar.)

Torda megye. Kamara: Marinescu professor, egy liberális, Fodor Romulus. Szenátus: Dr. Amos Francu, Carnati lelkész.

Kolozsvár igen szép számmal van ezen a listákon képviselve. A kolozsvári egyetem több tanára szerepel a kormány jelöltjei között. Így Juliu Hatiegan, Sextil Puscariu, Petre Sergescu, Emil Teposu, Stefan Methes, George Moroianu, Alexandru Lepadatu, I. Giuglea, dr. Titu Gane stb. Feltűnést kelt Tataru professor jelölése, aki eddig a nemzeti parasztpárti érzelmeinek tartottak. Az antiszemizmust a szászvárosi Mota lelkész, dr. Francu Amos és a máramarosi listavezető Jon Bärlea képviselik a kormány listáján, amelyen egyetlen zsidó jelölt sem szerepel. Érdekes, hogy Kolozs megyében a községi tanácsok szenátoraként dr. Simion Sándor volt polgármester-jelöltet kandidálta a kormány.

A magyar párt jelölései

Itt említjük meg, hogy a magyar párt ugyancsak megejtette a jelöléseket. A párt ezen a héten le is teszi a listát minden erdélyi megyében.

Hatiegan miniszter hat hónapra kolostorba száműzi önmagát, ha a kormány nem fog purifikálni

Az erdélyi miniszter érdekes nyilatkozata a közélet megtisztításáról

Cluj-Kolozsvár, május 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Juliu Hatiegan Erdély minisztere, Kolozsvárra érkezett és elkészítette a kormány erdélyi jelölőlistáit. Hatiegan professor a hét folyamán megkezdte a választási kampány irányítását s maga is kimegy azokba a megyékbe, ahol jelölve van. Erdély minisztere kolozsvári tartózkodását felhasználta arra, hogy a helyi hatóságok vezetőivel megbeszéléseket folytasson s ellássa őket instrukciók-

kal, főleg a rendfenntartásra és a választáson tanusítandó magatartásukra vonatkozólag.

Hatiegan professor igen érdekes nyilatkozatot adott a kormány kolozsvári lapja: a Drumul Nou munkatársának. Hatiegan professor kijelentette a továbbiakban, hogy a kormány rövidesen meg fogja kezdeni a purifikálás munkáját, alkalmazni fogja a törvény szankcióit mindazokkal szemben, akik a közpénzből loptak és az

állam vagyonával trafikáltak. — Ha mégis megtörténne, hogy a kormány nem fogja végrehajtani ezen elhatározásait, én személyesen fogom a be nem váltott ígéret bűnét expiálni és saját jószántamból hat hónapra visszavonulok egy kolostorba. Mindenesetre kijelenthetem, hogy ezek a szankciók be fogják következni, sokkal hamarabb, mint ahogy azt hinnék és néhány napon belül nagy meglepetések várhatók.

Ma reggel egy órával korábban ébredt Románia

Az elmúlt éjjel egy órával visszatolták az órákat Romániában

Cluj-Kolozsvár, május 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elmúlt éjszaka 1 órakor az egész országban 12-re tolták vissza az órákat és ezzel Románia is bekapcsolódott a közép-európai időszámítás keringésébe. A szálguló vonatok pontosan 12 órákor megállottak a nyílt pályán és csak egy órai állás után folytatták utjukat.

Ezzel egyidejűleg a közhivatalokban életbe léptették a nyári munkabeosztást, amely reggel 7 órától fél 2-ig, háromszor heteként, vagyis: hétfőn, kedden és pénteken délután 3-tól 6-ig fog tartani.

Az új időszámítással változások történtek a vasuti menetrendben is. Románia ezzel bekapcsolódott a szomszédországok időrendjébe és is természetesen a határállomásokon, ahol a szomszéd ország időszámítása szerint jártak az állomási órák, megszűnik ez a differencia.

A vasuti menetrendben beállott lényeges változásokat az alábbiakban ismertetjük:

Budapestről éjjel 12 óra 1 perckor induló gyorsvonat kettős csatlakozást kap a román határállomáson. Az egyik a Rapid, amely 8 óra 54 perckor érkezik Kolozsvárra és 9 óra 8 perckor folytatja útját. Ugyancsak a magyar vonattal kapcsolatos egy gyorsvonat, amely 10 óra 51 perckor érkezik Kolozsvárra és 11 óra 5 perckor indul Bukarest felé.

Az esti Rapid 20 óra 29 perckor érkezik és 20 óra 44 perckor indul tovább. Közvetlenül ezelőtt, 18 óra, 36 perckor érkezik egy gyorsvonat. Ugyan a Rapid, mint a gyors 18 óra 51 perckor indul el Kolozsvárról a magyar határ felé, ahol összekapcsolják a két vonatot és így folytatja útját Budapest felé.

Lényeges változások a Szamos-völ-

gyében történtek. Az első vonat 6 óra 58 perc helyett 4 óra 35 perckor indul úgy Szatmár, mint Beszterce felé. Mindkét vonat az eddigi 12 óra helyett 10 óra 56 perckor érkezik vissza Kolozsvárra.

Kolozsvár számára ez a menetrend kétségtelenül előnyösebb az eddiginél, amennyiben sűrűbb összeköttetést kap a külfölddel.

Még sincs numerusz klauzusz a párizsi egyetemen

Bucuresti-Bukarest, május 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány hónappal ezelőtt a közoktatásügyi minisztérium hivatalos kommunikét tett közzé, amelyben a párizsi egyetem orvostudományi dékánjának egy állítólagos levelére hivatkozva, azt állította, hogy a francia főiskolákra a jövőben csak korlátozott számban fognak romániai hallgatókat felvenni. A kommuniké szerint a párizsi egyetem egy román-francia vizsgáztató bizottság döntéséhez akarja kötni a romániai diákok felvételét és a közoktatásügyi minisztérium ehhez hozzá is járult. A továbbiakban arról beszélt a kommuniké, hogy a párizsi egyetem orvosi fakultása sokalja a romániai zsidó hallgatók számát.

Nemcsak Románia zsidósága, de francia országi zsidó körök is meglehetősen fogadták a közoktatásügyi minisztérium furcsa és meglepő közlését. A Zsidó Távirati Iroda tudósítójának kérdésére ki-

jelentette a párizsi egyetem orvosi fakultásának dékánja, hogy ő levélben egyetlen egy szóval sem tett említést a zsidó hallgatók százalékszámára és állampolgársági helyzetre vonatkozólag. Most pedig a bukaresti francia követ arról értesíti a közoktatásügyi minisztert, hogy egyáltalán nem felel meg a valóságnak az a hír, mintha a franciaországi egyetemekre tendáló diákok beiratkozása elé a francia kormány akadályokat akarna gördíteni, vagy pedig meg akarna nehezíteni a francia diplomával rendelkező romániai orvosok elhelyezkedési lehetőségeit.

Ezt a hírt természetesen örömmel és elégtétellel vesszük tudomásul. A történet után azonban valóban érdekes volna tudni, hogy milyen címen tette közzé azt a bizonyos kommunikét s milyen célokat követett ezzel Costachescu akkori közoktatásügyi miniszter?

Ma kezdődik a Szinkörben

SYLVESTER SCHAEFFER

az artísták világhírű királyának vendégjátéka.

A világ egyetlen univerzális művésze, aki egymaga 20 ember helyett egy teljes varieté műsort játszik egyhuzamban.

Közreműködik: **LILLY KRÜGER**, a berlini opera szólótáncosnője.

Egy vagon saját díszlet és jelmez. Pompás kísérő műsor. Saját személyzet.

Világatrakció! Romániában először. Európa és Amerika szenzációja. Jegyek 20, 40, 60 és 80 lejig a színházi pénztárnál.

Előadások: péntek este 9, szombat este 9, vasárnap d. u. 7 és 9 bucsuelőadás.

Egy éves haladékot adtak a rab- biknak a román nyelvvizsga letételére

Dr. Fischer Tivadar eredményes intervenciója a minisztériumban

Bucuresti-Bukarest, május 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A közoktatásiügyi minisztérium röviddel ezelőtt rendeletet adott ki, amely szerint a rabbi csakis abban az esetben kaphja meg a katonai szolgálat alól való felmentésükhöz szükséges bizonyítványt, ha az év június 8-ig a román nyelvből vizsgát tesznek. Wesel tordai főrabbi a beszercei iroda megbízásából beadvánnyal fordul a kultuszminiszteriumhoz, amelyben felkészületlenül érte ez az intézkedés és kéri, hogy a vizsga-terminust egy évvel, tehát 1932 június 1-ig halasszák el.

Dr. Fischer Tivadar, az Országos Zsidó Párt elnöke ma délelőtt megjelent a kultuszminisztériumban Brăditeanu államtitkár előtt és személyesen interviuált a kérés kedvező elintézése érdekében. Brăditeanu államtitkár kijelentette, hogy készséggel koncedálja az erdélyi rabbi kívánságát. A kultuszminisztérium minden olyan rabbinak, aki hasonló megkereséssel fordul hozzá, meg fogja adni az egyéves halasztást. A kéréseket egyéni leg kell benyújtani és a lehető legsürgősebb időn belül a közoktatásiügyi minisztérium kultuszügyosztályához eljuttatni.

„Eljen a béke, éljen Briand!”

— felkiáltások közepette hagyta el Versailles Doumer, az ujonnan megválasztott francia köztársasági elnök

Párizs, május 14. A rendkívüli nagy érdeklődéssel várt esemény: a franciaországi köztársasági elnök megválasztása megtörtént. Megválasztották Doumer Pál volt szenátusi elnököt.

Az első szavazás a következő eredménnyel zárult: Doumer 442 szavazatot, Briand 401 szavazatot és Hensey 15. Amint Briand erről az eredményről tudomást szerzett, kijelentette, hogy visszalép és ezzel el is hagyta a tennet.

Az első választási menet eredményének kihirdetése után Tardieu kijelentette, hogy pártja a következő menetben egységesen Doumer szenátusi elnökre adja szavazatát. Hasonló kijelentést tett Hennessy szenátor, volt közoktatásiügyi miniszter is. A baloldal a szavazásnál Marraud szenátorra kívánta adni szavazatát. A második szavazás Doumer abszolút többségét hozta

meg 556—330 arányban. Doumer megválasztása után fogadta a kormány tiszteletét. Hangzott, hogy pártokon felülállva óhatja elnöki tisztét betölteni és az az óhaja, hogy Franciaország folytassa eddigi békepolitikáját. Briand Párizsban az újságíróknak kijelentette, hogy csütörtökön a francia delegációval Genf-be utazik az Európa-bizottság és a népszövetségi tanács üléseire.

Párizs, május 14. Doumer, a francia köztársaság most megválasztott új elnöke tegnap Laval miniszterelnök kíséretében gépkocsin hagyta el Versailles. Autóbaszállásakor lelkesen elnevezte az új elnököt, de éppen olyan sűrűn hangzottak el „Eljen a béke, Eljen Briand!” kiáltások is.

Doumer Párizsba érve látogatást tett Doumergue lelépő elnöknel.

A szovjet Trillesent, a rettegett csékavezért küldte Spanyolor- szágba a kommunista felkelés irányítására

London, május 14. Az Evening News gibraltári jelentése szerint Andaluziában a helyzet két nap óta állandóan igen kritikus. A kommunista agitátorok által vezetett tömegek az ostromállapot elrendelése ellenére számos városban folytatták gyűjtő- és romboló munkájukat. Malagában, Sevillában és Cordovában újabb összeütközések voltak a zavargók és a karhatalom között. Cordovában a prefektusi titkár gyűlés tartására engedélyt adott a kommunistáknak, akik a gyűlés után attackot intéztek a rendőrök ellen. A karhatalom ekkor újra fegyverhasználatra kényszerült. Az újabb sortűznek számos halottja és súlyos sebesültje van. A lakosság hangulata izgatott, mert a rendet az elégtelen számú karhatalom csak ideig-iráig tudja úgy-ahogy fenntartani.

Az egyházellenes akciók a mai nap folyamán kiterjedtek Algeirászra és a környéken levő San Roccora és Aloirára is.

Számos pap és apáca menekült ezekből a városokból Gibraltárba, hogy az angolok védelme alá helyezhessék magukat. A menekültek szerint a rendbontókat Moszkva zsoldjában álló malagai kommunisták vezették. Spanyol egyházi személyek kiszivárgása Franciaország felé is folytatódik. Seguia toledói bíborosérsek, a spanyol hercegprímás Irunnál átlépte a francia határt. Az új folyamán utlevél nélkül 17 apáca is át akart jutni francia területre, de a spanyol határőrség ezt megakadályozta. Később utasítást kaptak Madridból, hogy egyházi személyek távozása elé ne gördítsenek akadályokat.

5 ÉVES TERV. Az orosz szovjet gazdasági offenzívája Európa ellen. Ára fve 99 lej, kve 167 lej. Lepage könyvkereskedés Cluj vidékre utánvétellel küldi. Kérjen ingyen könyvjegyzékeket.

Gibraltár tele van spanyolországi menekült egyházi személyekkel. A menekültek elmondották, hogy a zavargók a városok kijáratánál feltartóztatják, összetörik és felgyújtják a gépkocsikat. Több pap a dombos terepen bujkálva ötven kilométeres utat is megtett egyfolytában, amíg angol területre átjuthatott.

A madridi Fabra távirati iroda megerősíti azt a hírt, hogy Segura toledói bíborosérsek, a spanyol hercegérsek elhagyta Spanyolországot és Irunnál francia területre lépett. Ezzel kapcsolatban Madridban a Szentsek tiltakozását jelentette be a köztársasági kormányban a templomok és zárdák elégtelen védelme miatt és követelte a bűnösök felelősségre vonását.

A komintern gratulál
London, május 14. Madrid jelentések szerint a helyzet Andaluziában még mindig nem nyugodt. Cordovában a munkásság csaknem az összes üzemekben megszűntette a munkát. Újabb katonai megerősítések érkeztek a városba a rend fenn tartására. Több andaluziai városból újabb összeütközések híre érkezik. A hatóságok számos kommunista agitátort fogtak el. Saragossában és Almeriában is voltak összeütközések a tömeg és a karhatalom között több sebesüléssel.

A párizsi tőzsdén a spanyol értékek esése tovább tart. A deviza 254.75-re esett vissza.

A szovjet rádió naponta tartanak spanyolnyelvű propaganda előadásokat és beszédeket. Arra ösztönzik a spanyol kommunistákat, hogy fegyverrel a kezükben szerezzék meg a fohatalmat Spanyolország felett. A komintern üdvözlő táviratokat küldött a spanyolországi kommunista pártnak, melyben az eddigi sikerekhez gratulálnak. Egyidejűleg, mint a Daily Express jelenti, Trillesent a szov-

ISMÉT ITT A NAGY LEHETŐSÉG!

Százért egy milliót!

Az erdélyi zsidó kórházgyesületek belügyminiszteri engedély alapján megrendezik a

második zsidó kórházszorsjátékot!

E sorsjáték nyereménytervezete oly reálisan van megalkotva, hogy minden egyes sorsjegyvásárlónak komoly esélyei vannak a nyeresésre.
Közel 2000 nyeremény 2,700.000.— lej értékben.

Főnyeremény

1.000.000 lej

Az összes nyereményeket az Erdélyi Bank és Takarékpénztár R. T. garantomálja és fizeti ki azonnal készpénzben.

Egy sorsjegy ára 100 lej
Kapható minden jobb bankban, üzletben, trafikban, stb.

Vegyen Zsidó Kórház sorsjegyet!!!

Levélbeli megrendeléseket elfogad:
Az Erdélyi Zsidó Kórházgyesületek Központi Sorsjátékintézősége,
Cluj,
Piața Unirii No. 20.

jet Spanyolországba küldte. A rettegett csékavezér már utban van az ibériai félsziget felé.

Madridban egyébként bűnvádi eljárás indult Alfonz exkirály ellen, aki a betiltott ABC c. napilapban izgató tartalmu intervjut jelentetett meg,

amely a jelenlegi rezsim elleni zavargások keltésére alkalmas volt.

Madridi jelentés szerint a belügyminiszter utasítást adott arra, hogy a gyűjtőgátakat mindenütt igyekezzenek letartóztatni és állítsák őket rögtönítélő bíróságok elé.

A Times szerint a spanyol tőzsdéket újra meg fogják nyitni. A pénzügyi kormányzat különböző rendszabályokkal fenyegette meg a spekulációt, amely részes abban, hogy a pezeta arfolyama az utóbbi napokban újabb áresést szenvedett.

Leroux spanyol külügyminiszter az Európa-bizottság ülésére Genf-be érkezett. A nemzetközi sajtó képviselőinek kijelentette, hogy a zavargások nem előre megszervezett akció következményei. Ezeket csak a monarchisták provokációja idézte fel. A kormány ura a helyzetnek és a hatóságoknak utasítást ad a rendbontók felelősségre vonása tekintetében.

Ingyenes svájci vízum a XVII. cionista kongresszus résztvevőinek

Cluj-Kolozsvár, május 14. A XVII. cionista kongresszus irodájának információs osztálya közli a következő tudnivalókat: Románia, Lengyelország, Jugoszlávia, Bulgária, Görögország és Törökország alattvalói a svájci vízumot a kongresszusi legitimáció felmutatása esetén díjmentesen megkapják.

Nansen-utlevél tulajdonosai is megkapják az ingyen vízumot a svájci követségeken és konzultáusokon, ha visszautazásuk, vagy továbbutazásuk egy Svájjal határos országba biztosítva van.

A kongresszusnak e kategóriákba tartozó résztvevői tehát egyszerűen szerezhettek egy kongresszusi legitimációt országuk cionista szervezetének központjában legkésőbb május 30-ig. Ezen igazolvány birtokában az illetékes svájci konzulátus minden további nélkül megadja a díjtalan vízumot.

Május tizenötödiktől kezdve a XVII. kongresszusi iroda címe: **Büro des XVII. Zionisten kongresses, Basel (Schweiz) Mustermesse.**

A semmitőszék jogerősen elutasította Roata volt villamosmű igazgató kártérítési perét Kolozsvár városával szemben

Cluj-Kolozsvár, május 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Emlékezetes Roata mérnöknek, a városi villamosművek vezetőjének a várossal folytatott éveken át tartó pere. Roata különböző visszaélésekért felfüggesztették állásából. A felfüggesztést két per is követte a kolozsvári törvényszéken. Előbb a város indított bünygyi eljárást Roata ellen, majd, miután a törvényszék Roata felmentette, Roata indított kártérítési pert a város ellen azon a címen, hogy állásából felfüggesztették. A kolozsvári törvényszék a bünygyi részben felmentette Roata, a kártérítési pert pedig megítélte a volt igazgatónak.

mintegy 6 millió lejt kitevő végkielégítést. A két perben egyrészt az ügyész másrészt a város élt felfolyamodással és így mindkét ügy a Semmitőszék elé került.

A Semmitőszék novemberben tárgyalta először a kártérítési pert, de akkor a bírák között ellentétek támadtak és az ítéletet május 18-ra halasztották. A Semmitőszék teljes tanácsa előtt szerdán folyt le az érdekes tárgyalás, melynek ítéletét megsemmisítette az első és másodfoku döntéseket és Roata jogerősen elutasította kérésével.

Ugyanez történt a kolozsvári tábla előtt is. Roata nemcsak felmentésben részesült, de a tábla is megítélte a

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Péntek, 1931. május 15.

Országszerte a Párt szervezési Erdély benyuj jelölőlis

Máramarosba zászlót bontó

Cluj-Kolozsvár, máj tudósítójától.) A Z propagandája és a munkák képe a mai A Zsidó Párt megyei lag rövid idő alatt s felkészülés közepette legtöbb erdélyi megye jelöltek listáját is város csütörtök dél összes formáságok m nyújtása. A kolozsvá 1. Dr. Sebestyén J 2. Somogyi Miksa

A sziget

Sighet-Máramaros Uj Kelet tudósítóját moltunk már az Or máramarosszigeti m impozáns méretek m gyűlésről tudósítónk tudósítást küldi: A Polgári Kör na töltötte mag Sziget z kes hangulatban várt központ kiküldöttjét: volt kamarai képvisel ben helyet foglaltak gának népszerű vezető belépett a terembe, p lesben részesítették. vözölte elsőnek dr. Fi rövid beszédben muta fontosságára és hang nelmi pillanat az ere ben, amikor egy párt teremtí a zsidó egysé abban, hogy ebben a szenvedésektől sujtot zsidóság egy szívvel máramarosszegyei Zs lását.

Minde

Dr. Fried Ábrahá állandó tetszésme gn többször megszakított az Országos Zsidó P történelmi nevezetess annak szükségességét zsidósága az Országó önálló zsidó lista mell laljon állást. Dr. F pirozó hatást kiváltó indító jelenet volt az a megjelentek muta iránt. Amikor dr. Fr tette a kérdést, hogy Párt megalakulását, egy ember emelked Percekgig tartó tapssa nyilvánította e pillan zsidóság ragaszkodás politika mellett.

Egyetlenegy hang s a spontán megnyilván Dr. Barna Fülöp, al tévesen azt jelentette Párt ellen beszélt, s szigeti érdekek védel javaslatokat. Rottenb következő szónok, aki latokban gazdag besz zamot vonva a zsidóség helyzete között. kell mutatnia, hogy Példának idézte a n egységével ért el sikereket.

Stern Fischl volt aki szintén az egység önálló zsidó lista b törtérendés és lel lotta, hogy a máram

Jól als

Országsszerte a zsidóság nagy lelkesedése mellett folyik a Zsidó Párt szervezési munkája

Erdély legtöbb megyéjében benyújtották már a Zsidó Párt jelölőlistáit

Az összes szociális rétegek felsorakoznak a Zsidó Párt mögé. Kik a Zsidó Párt erdélyi képviselő jelöltjei

Máramarosban, Szatmáron, Déván és Maros megyében zászlót bontott a Zsidó Párt

Cluj-Kolozsvár, május 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Zsidó Párt választási propagandája és a vidéki párt szervezési munkák képe a mai napon már kialakult. A Zsidó Párt megyei szervezetei a viszonylag rövid idő alatt sorra mindenütt óriási lelkesedés közepette alakultak meg és a legtöbb erdélyi megyében már a képviselőjelöltek listáját is benyújtották. Kolozsváron csütörtök délután történt meg az összes formások mellett a zsidó lista benyújtása. A kolozsvári lista a következő: 1. Dr. Sebestyén József. 2. Somogyi Miksa kereskedő.

3. Boskovits József háztulajdonos.
4. Klein Jakab kereskedő (Bánffy-hunyad).
5. Nuszbaum Mihály kisiparos.
6. Léwy Ignác vállalati igazgató.

A választási propaganda az egész országban teljes erővel megindult. A központ által delegált listavezetők sorra látogatják meg kerületeiket. Az elmúlt napokban Erdély különböző városaiban nagyfontosságú gyűlések zajlottak le, amelyekről alábbi részletes tudósításaink számolnak be:

A szigeti pártalakulás a zsidó egység ünnepe volt

Sighet-Máramarossziget, május 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Röviden beszámoltunk már az Országos Zsidó Párt máramarosszigeti megalakulásáról. Az impozáns méretek mellett lefolyt alakuló gyűlésről tudósítunk a következő részletes tudósítást küldi:

A Polgári Kör nagytermet zsúfolásig töltötte mag Sziget zsidó közönsége. Lelkes hangulatban várták a megjelentek a központ kiküldöttjét: dr. Fischer József volt kamarai képviselőt. A pódiumon közösen helyet foglaltak Máramaros zsidóságának népszerű vezetői. Mikor dr. Fischer felépett a terembe, percekig tartó ünnepségben részesítették. Dr. Klein Artur üdvözölte elsőnek dr. Fischer Józsefet, majd rövid beszédében mutatót rá a Zsidó Párt fontosságára és hangsúlyozta, hogy történelmi pillanat az erdélyi zsidóság életében, amikor egy párt keretein belül megteremtik a zsidó egységet. Nem kételkedik abban, hogy ebben a zsidó centrumban, a szervezések által sujtott Máramarosban a zsidóság egy szívvel-lélekkel kívánja a máramarosszigeti Zsidó Párt megalakulását.

Mindenki akarja a pártot

Dr. Fried Ábrahám nagyhatású és állandó tetszésmegnyilvánulások által többször megszakított beszédében változta az Országos Zsidó Párt megalakulásának történelmi nevezetességét és felfedezte annak szükségességét, hogy Máramaros zsidósága az Országos Zsidó Párt és az önálló zsidó lista mellett egyöntetűen foglaljon állást. Dr. Fried Ábrahám frapírozó hatást kiváltó beszéde után megindító jelenet volt az a ragaszkodás, amit a megjelentek mutattak a Zsidó Párt iránt. Amikor dr. Fried Ábrahám felvette a kérdést, hogy ki akarja a Zsidó Párt megalakulását, a megjelentek mint egy ember emelkedtek fel helyeikről. Percekig tartó tapsal és üdvkiáltásokkal nyilvánította e pillanatban a máramarosi zsidóság ragaszkodását az egységes zsidó politika mellett.

Egyöntetű vélemények

Egyetlenegy hang sem nyilatkozott meg a spontán megnyilvánuló tömegohaj ellen. Dr. Barna Fülöp, akinek felszólalásáról név szerint azt jelentették, hogy a Zsidó Párt ellen beszélt, speciális máramarosszigeti érdekek védelmében tett bizonyos javaslatokat. Rottenberg József volt a következő szószóló, aki szellemes és fordulatokban gazdag beszédet tartott, párhuzamot vonva a zsidóság és a többi kisebbség helyzete között. A zsidóságnak meg kell mutatnia, hogy egységes és erős. Példának idézte a német pártot, amely egységével ért el számottevő politikai sikereket.

Stern Fischl volt a következő szószóló, aki szintén az egységes Zsidó Párt és az önálló zsidó lista betervezését mellett tartó lázadását és lelkes szavakban ajánlotta, hogy a máramarosi zsidóság töret-

lenül csatlakozzék az Országos Zsidó Párt mellé.

A máramarosszigeti vezetőség

Dr. Fischer József volt kamarai képviselő, az Országos Zsidó Párt tartományi elnöke tartott ezután nagyhatású beszédet, amelyet egyik közeli számunkban részletesen ismertettünk. Dr. Fischer József beszéde után megválasztották a helyi vezetőséget, mely a következő:

Elnök: Dr. Klein Artur. Alelnökök: Dr. Fried Ábrahám és dr. Wieder Géza. Fő-

Szatmáron benyújtották a zsidó listát

Satu-Mare-Szatmár, május 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az erdélyi zsidóságnak ez az ősrégi centruma, melyben a zsidóság rétegei között a politikai és felekezeti differenciálódás esztendőik óta mindig a legpregnansabban jutott kifejezésre az Országos Zsidó Párt megalakulása óta olyan átváltozáson ment keresztül, melyre Erdély kevés városában van példa. Érdekeket és fanatizmust félredobva, Szatmár zsidósága, mint egy test és egy lélek sorakozott fel a Zsidó Párt mögé és ez a többiben lelket számoló zsidó centrum végre megtalálta azt a

Ez a Zsidó Párt jele

Erre a jelre szavaz minden öntudatos zsidó választó!

pszichológiai pillanatot, amikor a széthúzó érdekeket közös platformra lehet hozni. A párt tartományi elnökségének kiküldöttje, dr. Kertész Jenő, a Zsidó Párt kolozsvári tagozatának elnöke párnapos szatmári látogatása alkalmával megnyerte a Zsidó Párt és az önálló zsidó lista számára a zsidóság számottevő egyéniségeivel együtt az összes szociális rétegeket is.

A már megalakult Zsidó Párt vezetőségének ügybuzgó és aktív tagjai dr. Fischer Samu, dr. Hunwald Izidor és dr. Stern Mór, nagyfontosságú megbeszéléseket folytattak dr. Kertész Jenővel, akivel együtt meglátogatták egy a hatóságok vezetőit, mint a zsidóság egyes csoportjainak szellemi vezéreit. Puscasiu Ivan vármegyei prefektus lekötelező udvariassággal fogadta a zsidóság vezetőit és biztosította őket a választások alatt teljes mozgási szabadságukról.

Nagyfontosságú tárgyalásokat folytat-

Orvosok által női használatra különösen ajánlva

LYSOFORM

Az orvosi vélemény kategorikus. A női testpolás megköveteli fertőtlenítőszer rendszeres használatát az intim toalett számára. Lysoformot melegen ajánlják mert biztosan megöli a csirákát és teljesen ártalmatlan a nyákhártyák számára.

Lysoform csakis sötétzöld, lepecsételt üvegekben kerül eladásra. Akik Lysoformot kimerve árulnak, félrevezetik a közönséget. Ha az egészségről van szó, vonatkozásnak nincs helye. Követelje a Lysoformot sötétzöld üvegekben.

Lysoform

titkár: Dr. Klein György. Itt említjük meg, hogy a vezetőség tagjain kívül a gyűlés előkészítésében derekas munkát végeztek dr. Székely Menyhért, dr. Davidovits Simon, dr. Harsányi Jenő, Elefánt Samu és még számosan. Ugyanakkor a máramarosszigeti zsidó ifjúság óriási lelkesedése mellett kimondotta a Zsidó Párt máramarosi ifjúsági szekciójának megalakulását. Az ifjúsági tagozat a zsidó ifjúság minden rétegét magába foglalja és abba beléptek az Aguda Jisrael is. Az ifjúsági vezetőség névsorát egyik közeli számunkban közöljük.

böző rétegeinek vezetőivel. A tárgyalások eredményeként szerdán este népes értekezletet tartottak a zsidóság vezetői, amelyen hosszas és eredményes vita után titkos szavazással döntöttek afelől, hogy Hunyad megyében benyújtják-e a zsidópárti listát, vagy sem. Az értekezlet huszonhárom szavazattal kilenc ellenében a zsidópárti lista benyújtása mellett döntött.

Az értekezleten nem vettek részt a zsilvölgyi városok kiküldöttei, mert az ottani speciális gazdasági érdekek miatt a zsidóság kollektíve még nem foglalt állást a Zsidó Párt megalakításának kérdésében. Az értekezleten meleg ünneplésben részesítették Mahler Ignác nyugalmazott műszaki tanácsost, aki ügybuzgó közreműködésével vitte előre a Zsidó Párt ügyét.

A hunyadmegyei listát az értekezlet összeállította, azon öt hunyadmegyei és négy kolozsvári szerepel, de a lista letétele még nem történt meg. Listavezetőként dr. Fenichel Józsefet jelölik.

Tárgu-Mures - Marosvásárhely, május 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Maros megyében nagy lelkesedés közepette mondták ki a Zsidó Párt megalakulását. A párt tagozat elnöke Czitrom Béla, alelnöke dr. Löwenstein Lajos, titkára Tihanyi Dezső.

A már közölt megyéken kívül Erdélyben még a következő listákat nyújtották be:

Kisküküllő megyében: 1. Dr. Klein Miksa (Kolozsvár), 2. dr. Erdöss Izor, 3. Kálmán Bernát, 4. Grossmann Lajos.

Marostordán: 1. Dr. Reich József (Torda), 2. Glück József (Marosludas), 3. Pap Simon (Torda), 4. Hirsch Mózes (Torda). Aradon: Listavezető Itói Adler Tivadar.

Besztercén: Dr. Halberg Gyula. Szébenben: Dr. Fischer József. Szamos megyében: Dr. Weinberger Manó.

SPORT

Vasárnap: Haggibbor—KAC bajnoki

Cluj-Kolozsvár, május 14. Vasárnap a mindig szenzációt jelentő KAC—Haggibbor mérkőzés kerül lejátszásra a sporttelepen. A meccsre mindkét csapat legjobb összeállítású csapatával szerepel. A Haggibbor a következő összeállítású csapattal indul a küzdelemben: Sámson, Havas, Zélig, Ganz, Ordentlich, Raffael, Naftali, Krausz, Weisz (Babuka), Rosenfeld (Tulpi), Herskovits. Tartalékok: Barabás és Sioviits.

A Haggibbor ifjúsági csapatának intézője közli, hogy a csapat szombat este a Metropol-kávéház külteremében játékos-értekezletet tart.

Jól alszik a kicsi éjjel, ha ápoljuk H ö f e r krémmel

UZLET LELKE: UJ KELETBEN

Halló itt Párizs!

A VIRÁGZÓ PARIJS

A metropolisba megjötték a tavasz hirdetői. Hollandiából gyönyörű virágküldemények érkeztek. A Tuillériák kertje, melynek kapui még másfél évszázaddal ezelőtt zárva voltak, hogy az udvar intimitásait elrejtse, ma népes a sétálók tömegétől. Csodás jácint illat tölti be a levegőt és a színes, művészi elrendezett virágok paradesomot varázsolnak a nyüzsgőmozgó világ város szívébe. Párizs büszke friss szépségére!

AZ ELKÉSETT FARSANG

A márciusi hideg időjárások miatt április végére halasztották a farsangi felvonulásokat. Gyönyörű napsütéses vasárnap örvendeztette meg a készülő, izgatott párizsiakat. A menet egy óra-
kor gyűlt össze, de már akkor sűrű tömeg lepte el az uccákat. A járdák szélén, metrek korlátján, a hidakon, a Madeleine templom feljártán várakozás teljesen gyűlt a mind növekvő kiváncsi tömege. A forgalmat el kellett állítani. A menet zeneszó mellett valósággal tánclelésben haladt előre. A francia kolóniák kezdtek meg a színes, exotikus menet. A felvirágozott, feldisznított kocsi között egy indiánus járt örült táncot és egy Charlie Chaplin nék öltözött alak ide-oda csoszogott. A zenekar szólamaira, kosztümös párok libegtek végig a boulevardokon, ahol most az egyszer nem járt életveszéllyel a közlekedés. Eredeti reklámok követték egymást óriási szekereken, melyeken groteszk fejek bólogattak a kacagó nép felé. A menet a szépség királynő pompás aranyozott hintaja zárta be. „Ó Fensége“ trónjáról adakozóan szórta a csókakat a tapsoló, fityülő emberáradatnak. Este hét óra-
kor a Concordehoz ért a felvonulás, ahol hat óra járás, másfelől ugyanannyi várakozás után széjjelzselelt a fáradt tömeg. És a mulató, színes, népies városból újra morajlón rohanó főváros lett.

CHARLIE CHAPLIN ÉS A PARIJSIAK

A híres Charlot, ahogy őt a franciák nevezik egy pár nappal ezelőtt „pihenni“ jött Párizsba. A pihenésből ugyan semmi sem lett, mert az állomáson majdnem szét szagatták és itt-
léte alatt a szórakozások és ünneplések özönével árasztották el, de annyira megnyerte a párizsiak szívét, hogy Franciaország valamennyi mozija megvásárolta legújabb filmjét. Így még nem ünnepeletek moziélményt és művészetnek még nem volt ilyen sikere. Charlie Chaplint a mozi királyát az új kor „zsidó Molieerejének“ nevezték el. A. M.

Nincs más megoldás címen megjelent és kapható az Uj Kelet könyvosztályában is Salamon László tanulmánykötete a gazdasági és kulturális krízis problémáiról. Ára 40 lej.

A Zsidónő Szakácskönyve

1000-né több kitűnő recept. A közel 400 oldalas, szép kiállítású vászon-
ötéses könyv

ÁRA: 300 LEI

Kapható az UJ KELET könyvosztályában

Egy hajdani spanyol-zsidó család száz tagja ül össze Prágában konferenciára,

egy negyvenmillió angol font sterlinget kitevő örökség ügyében

Prága, május 14. Május végén különös konferencia lesz Prágában. A D'Aquilar- és D'Aquilar-Wiener-családok fognak konferenciázni egy negyvenmillió angol font sterlinget kitevő öröksőségi ügyben. Az eset előzményei közel 150 évre nyulnak vissza. Spanyolországban élt egy mór származású zsidó, akit D'Aquilarnak hívtak. A spanyol inkvizíció idején D'Aquilar áttért a keresztény hitre és hogy bebizonyítsa jóhiszeműségét, fiát, Mózes papi pályára adta. D'Aquilar Mózes nemsokára mint püspök munkadott, később azonban mégis menekülnie kellett, mert a zsidókat védelmezte. Hollandiában telepedett le, ahol

visszatért a zsidó hitre és bankot alapított.

Innen aztán szintén menekülnie kellett. Végül Londonban halt meg, ahol hátrahagyta horribilis vagyont. D'Aquilar Mózes fivére Vodecinben telepedett meg és felvette a Wiener nevet. Ezen ág kapcsán a Voehrikek, Róth-, Mehler- és Goldstein-családok kapcsolódtak be az örökségi ügybe. Most május végén a családnak közel 100 tagja fog konferenciázni Prágában az örökség megszerzésének kérdésében. A külügyminisztérium egyebé-
ként a család érdekében már is közbenjárt és kiküldte Londonba a család megbízottját.

Meghalt Abraham Michelson professzor, a Nobel díj zsidó nyertese Einstein legjobb barátja és munkatársa

San-Franciskó, május 14. Május kilencedikén este nyolc óra körül meghalt Pasadenában dr. Albert Abraham Michelson, a leghíresebb fizikusok egyike, a Nobel-díj nyertese. Abraham Michelson, aki Einsteinnak legjobb barátja volt, 78 évet élt és tragikus körülmények között halt meg.

Néhány hét előtt Michelson betegeskedni kezdett. Családja és barátai kérték, hogy menjen valamelyik üdülőhelyre, a tudós azonban szokott munkájától egy percre nem tért el. Állandóan a sugár-gyorsaság méréseivel foglalkozott, főleg abból a célból, hogy beigazolja az Einstein elméletet. E mérések rendkívül gondos figyelmet igényelnek a komplikált és nagyarányú készülékeken, ami Michelson fizikumát is módfelett igénybe vette. Pár héttel ezelőtt munka közben hirtelen összeesett. Lakására vitték, ahol hosszabb ideig eszméletlenül feküdt. Amikor magához tért, asszisztensei közölték vele, hogy kísérletei jól sikerültek. Nem törődve gyöngeségével, a tudós

ágyából diktálta kísérleteit. Az újabb izgalmaikat azonban legyöngült fizikumára már nem bírta el, úgy hogy agybénulást kapott, amelynek most áldozata lett.

Michelson professzor az optika terén kezdte uttörő munkásságát. Új tudományos módszereket talált föl a fény hullám hosszának és a fénytörési index megállapításáról. Számos csillagászati műszert konstruált, amelyek a tudományos világ szenzációi voltak. Morleyvel egyetemben a fény gyorsaságáról olyan megállapításai voltak, amelyek első indítékot adtak Einstein számára, hogy föllássa a relativitás teóriáját.

Az elhunyt tudós fiatal korában került Németországból Amerikába, ahol nemcsak tudománnyal, hanem művészettel is foglalkozott. 1928-ban Csikagóban kiállította portréit és karikatúráit, amelyek műérték előtt nagy figyelmet keltettek. Michelson jó zsidónak maradt meg, aki különösen a Joint munkájában vett részt.

Kiszáritják a velencei lagunák egy részét és alagutakat építenek alájuk

Autón is meg lehet közelíteni az álmok városát, amelyben megszűnik a csend

Velence, május 14. Öt évvel ezelőtt mindenki nevetett azon, amikor a turisták milánói kongresszusán azt javasolták, hogy tüntessék el Velence lagunáit, tönkjék be őket homokkal, rombolják le a festői kőhidakat és az ódon házak utberlelvő csoportját is és építsenek modern nagyvárost a mai

Velence helyére, annál is inkább, mert a lagunák csak a miázmákat terjesztik. Ami néhány évvel ezelőtt Marinetti híveinek utopisztikus gondolata volt lát-
szólag, az ma kezd valóságná válni.

Az utas, aki ma Velencébe érkezik, ugyancsak elcsodálkozik azon, hogy milyen lázas iramban folynak az épít-

Minden regénynél érdekesebb olvasmány

II. Vilmos császár emlékiratai

ESEMÉNYEK ÉS EMBEREK 1873-1918. ÉVEKBŐL

Ára 160 lej helyett 40 lej

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában, Vidékre 48 lej pénz, vagy bélyeg ellében portómentes szállítás

kezések, amelyek némiképp át fogják formálni a lagunák városának a képét. A kegyetlen és Velence festői szépségei ellen törő terv ugyan eredeti formájában nem valósul szerencsére meg, azonban mindenesetre lényegesen más lesz Velence egy-két éven belül, mint amilyennek ezt a gyönyörű várost a nászutasok és külföldi turisták évszázadok óta megismerték.

A csend és álmok Velencéjét modern ipari és kereskedelmi centrummá alakítják át és ha nem is valósul meg egyelőre az a merész terv, hogy a Lidó kereskedelmi kikötőjét alagutakkal kapcsolják össze a velencei pályaudvarral, mégis megkezdik építeni az alagutakat a lagunák alatt. Velence az utóbbi évek során erősen fejlődött a szárazföld felé és nem bizonyult elégségesnek az a hatalmas vasúti hid sem, amely a várost eddig összekötötte a szárazfölddel. Ép ezért már megkezdődtek az előmunkálatok annak a hatalmas új vasúti hídnak az építésére, amely Velencét Mestrével fogja összekötni és amelyen nemcsak a vonat fogja megközelíteni a lagunák városát, hanem amelyen elegendő hely lesz biciklik, autók és más járművek részére is. Így tehát hamarosan automobilon is lehet már jutni Velencébe, amelynek szélesebb uccáin szokatlan látványt fog nyújtani a modern közlekedési eszközök tömege. Szinte elképzelhetetlen, hogy a Szent Márk-téren luxusautók fognak várakozni a gazdag amerikaiakra, pedig ez már nem utópia, hanem a közeljövő valósága.

A másik meglepetés, amely Velence imádoit hamarosan érni fogja az, hogy a Canale Granden eltűnik két híd: a pályaudvar előtti régi vashíd és az a szépnek ugyancsak nem mondható vashíd is, amely az Accademiával szemben van. Ezeknek a helyére nem épül többé új híd, hanem mindkét hidat alagutakkal pótolják. A Canale Grande két helyén a lagunák alatt alagutakat fognak építeni az alagutakon keresztül fogják lebonyolítani a gyalogforgalmat az egyik partról a másikra. Így ha Kellermann nagy „Alagut“-ja nem is valósul meg, mégis megépítik az első alagutakat a lagunák alatt...

Az újítások sora azonban ezzel még nem zárul le Velencében. Eltűnik még valami a lagunák városában: a vaporetti, amely pedig éppugy hozzátartozott a Canale Grande jellegéhez, mint akár a gondola. A vaporetti azonban ma már elavult és lassu közlekedési eszköznél bizonyul, azonkívül pedig nem is tud elég utast egyszerre szállítani, tehát helyettesíteni fogják gyorsjárati „lánciák“-kal, amelyek tíz perc alatt röptik ki az utast a pályaudvarról a Lidóra, holott vaporettival egy óráig tartott ez az út.

A csend és az álmok városába tehát beköltözik a láрма és a gyorsaság tempója, a modern nagyvárosoknak és a két természetes velejárója. A Dozsepalota, meg a többi gyönyörű romantikájú épület azonban továbbra is ott marad és nem tűnik el a gondola sem, meg a sóhajok hidja, valamint az a sok egyéb szépség, ami együttesen Velence varázsát adja. A romantikus szépségek éppen csak, hogy egy kis józan huszadik századbeli realitással fognak párosulni, ami azonban remélhetőleg nem fosztja meg Velencét attól az egyedülálló varázstól, amely minden szépet kereső ember bucsujáróhelyévé teszi.

HI

Az UJ KELET bányási z Főszervező Felelős szerkesztő Bukareszt Hátszeg Ernő Cikkeink utánn megjelölésé

— Junius elejé ter, Hofer Kuno tik: Mrs. Simo mulva a bíróság kanton vádtanács és rövid tárgyalás hogy vád alá helyert, mert január szaloldában agyo és nagybirtokost. nagy felindulásb büntetével vádolnót. A főtárgyal nem tüzték ki, az ügy junius e churi kantonális

— Hermann L Lipót, a nagyhir szombaton este tart a művészet Salom Klub nagy geit is szivesen lá

— Hamisított nak Berlinben. B lini rendőrség me szu idő óta ne működik a néme tagjai váltókat ha tej külkereskedel val. Ezek a váltó gekre szólnak. Hé négy tagja 83.00 szovjetváltót akar szavdag töképenze hamisítást leplele tartóztatták.

— E. David G fordulója. Szatm 17-én, vasárnap le David Grünwald, életi rabbija elh nyai ezen a nap caddik sirját.

— Betiltottak zat. Berlinből jel fenheiden nagya volt, mivel a ható ról kiadott szükse tiltották a munká A tüntetők a tila színházak lefoglal saadását követelt

— Jön: A véres val! A legnagyobb

— A japáni bán sztrájkja. London Takano szénbányá vidék) kétszáz ba bocsátása miatt sztrájkot kezdett. tek a vezetőségne tárnában és mind a föld felszíné vissza az elbocsát zátartozók bocsát miszereket. A bá nos szénstrájk tö bányászokat nem általános szénst részvételét jelenté eddig ötven bány le és sok bambus kobozott el.

— Gumiszivvel donból jelentik: társaság konferé szamolót tartott a Gill-egyetem tan hogy bizonyos kö zettel lehet pótoln kák szive helyett szivattyukat készit sága, sulya és m megfelelel a macská kivette a macskák sziveket tette be csak az okozott, fenn az állatok ne kicserelési műté sikerült és ilyen tökéletesen bevál macskáit, amelyek gumiszivvel. Stehl kísérletei tökélet esetleg emberszive szerekkel késziteni

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszeg Ernő, Str. Cobălcescu 54
Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Junius elején áll bírái elé Mrs. Boulter. Hofer Kuno gyilkosa. Zürichből jelentik: Mrs. Simone Boulter néhány hét múlva a bíróság elé áll. A graubundeni kanton vádtaácsa ülést tartott Churban és rövid tárgyalás után úgy határozott, hogy vád alá helyezi Mrs. Simone Boulter, mert január 8-án az egyik st. moritzi szállodában agyonlőtte Hofer Kuno író és nagybirtokost. A vádtaács határozata nagy felindulásban elkövetett emberölés büntetével vádolja az angol milliomosnót. A fő tárgyalás pontos dátumát még nem tűzték ki, valószínű azonban, hogy az ügy június első napjaiban kerül a churi kantonális bíróság elé.

— Hermann Lipót előadása. Hermann Lipót, a nagyírú budapesti festőművész szombaton este kilenc órákor előadást tart a művészet aktuális problémáiról a Salom Klub nagytermében. Tagok vendégeit is szívesen látja a klub vezetősége.

— Hamisított szovjetváltókkal operálnak Berlinben. Berlinből jelentik: A berlini rendőrség megállapította, hogy hosszú idő óta nemzetközi hamisítóbánda működik a német fővárosban, amelynek tagjai váltókat hamisítanak a berlini szovjet külkereskedelmi képviselő aláírásával. Ezek a váltók mind igen nagy összegekre szólnak. Hétfőn a hamisítótársaság négy tagja 83.000 dollár értékű hamis szovjetváltót akart leszámítani egy dugaszlag töképezés asszonyánál, azonban a hamisítást leleplezték és a tetteseket letartóztatták.

— E. David Grünwald halálának évfordulója. Szatmárról jelentik: Május 17-én, vasárnap lesz két éve, hogy Elieser David Grünwald, a szatmáriak szentéletű rabjaja elhunyt. Hívei és tanítványai ezen a napon fel fogják keresni a caddik sírját.

— Betiltották a német munkásszínházat. Berlinből jelentik: Berlinben a Hafenheden nagyarányú munkástüntetés volt, mivel a hatóságok az államvédelemről kiadott szükségrendeletek alapján betiltották a munkásszínházak működését. A tüntetők a tilalom visszavonását és a színházak lefoglalt felszerelésének a visszaadását követelték.

— Jön: A véres szüret Dolores de Rioval! A legnagyobb világfilm!

— A japán bányászok bizarr földalatti sztrájkja. Londonból jelentik: A japán Takano szénbányában (Kyushui, bányavidek) kétszáz bányász több társuk elbocsátása miatt újrendszerű szimpátiasztrájkot kezdett. Társaik útján megüzén tük a vezetőségnek, hogy lementaradnak a tárnában és mindaddig nem térnek vissza a föld felszínére, amíg nem fogadják vissza az elbocsátottakat. A tárnába hozzátartozók bocsátanak le számukra élelmiszereket. A bányászok szerint általános szénstrájk tör ki, ha az elbocsátott bányászokat nem fogadják vissza. Ez az általános szénstrájk 120.000 bányász részvételét jelenti. A japán rendőrség eddig ötven bányászvezetőt tartóztatott le és sok bambuszlándzsát és lőfegyvert kobozott el.

— Gumiszívvel felszerelt állatok. Londonból jelentik: Montrealban az élettani társaság konferenciáján szenzációs beszámoló tartott dr. R. H. Stehle, a Mac Gill-egyetem tanára. Beszámolt arról, hogy bizonyos körülmények között gépezettel lehet pótolni az állati szívet. Macskák szíve helyett sikerült apró gumiszívvel készíteni. A szívatyuk nagy mágja, sulya és mozgásműve teljesen megfelel a macskaszívnek. A professzor kivette a macskák szívet és a kis gumiszívet tette be a helyükre. Nehézséget csak az okozott, hogy miképpen tartásuk fenn az állatok normális vérkeringését a kísérleti műtét alatt. Ez sok esetben sikerült és ilyenkor azután a gumiszív tökéletesen bevált. Vannak Stehlenek macskáik, amelyek már hónapok óta élnek gumiszívvel. Stehle kijelentette, hogy ha kísérletei tökéletesebbek lesznek, akkor esetleg emberszívet is fog hasonló módszerekkel készíteni.

Véres dráma a bukaresti munkaügyi minisztériumban

Egy válófélben lévő asszony revolverrel szobáról-szobára kergette és agyonlőtte az urát

Bucuresti-Bukarest, május 14. Ma délben egy órákor véres dráma játszódott le a munkaügyi minisztériumban. Iofciu Stefan miniszteri tisztviselő felesége, aki válófélben van az urától, bement a minisztériumba, hogy a férjével beszéljen. Szobáról-szobára kergette az urát, akit végül Jonas igazgató

irodájában talált meg. Az asszony szó nélkül elővette retiküljéből revolverét és többször rálőtt Iofciura, aki több golyótól találva összeesett. A véres dráma érthető riadalmat okozott a minisztériumban. Iofciut haldokolva szállították kórházba, a merénylő asszonyt pedig letartóztatták.

NAPROL-NAPRA

*

A múlt évben öngyilkossá lett Mimi Kótt színésznő hagyatékát a napokban elárverezik. A tragikus sorsú művésznő lakása rendkívül értékes szönyegekkel, festményekkel és rokokó butorokkal van tele. Nagyon értékes az elhunyt művésznő ezüst toalettgarnitúrája és a legértékesebb tárgyak közé tartozik egyetlen ékszere, egy briliánsokkal kirakott platina karkötő, amelynek értékét félmillió lejre becsülik.

Néhány nappal ezelőtt Rómában meghalt Consorti Arnaldo professzor, a római technikai intézet elnöke. A holttestet felravatalozták és az intézet diákjai tartottak mellette őrseget. Ese Borgnioli Terezina docensnő megkérte a diákokat, hogy rövid hagyják magára a halottal. Amikor ezek a kívánságot teljesítették és a teremből távoztak, pár pillanat múlva lövést hallottak a halottas szobából. Rémülten siettek be a ravatalhoz, ahol meglepetésükre azt látták, hogy a docensnő belelőtt a halot szívébe. Borgnioli Terezinát letartóztatták, de hamarosan szabadon bocsátották, mert kiderült, hogy a docensnő az elhunyt kívánságának tett eleget, mivel Consorti professzor mindig attól félt, hogy tetszhalott lesz és elevenen égetik el és ezért megígértette asszisztensnőjével, hogy halála után golyót röpít a szívébe.

Az olasz légi forgalmi társaság a friedrichshafeni Dornier-műveknél hat Do. X. típusú óriásrepülőgépet rendelt, amelyek egyike a Do. X. II. már elkészült és Altenrhein felett sikeres próbarepüléseket is végzett. A gépnek 12 egyenként hatszáz lóerős Fiat-motorja van. A többi gépek építését is megkezdték.

Néhány évvel ezelőtt az egész világon ismerték Jukki Eggi-ek, a „Krassin“ orosz jégtörő kapitányának a nevet, aki annakidején megmentette Nobile expedícióját a sarkvidékeken és ezért magas olasz kitüntetésben is részesült. Eggi kapitányt nemrégiben feljelentették a szovjethatóságoknál, hogy szabotázzsal ellenforradalmi tevékenységet fejt ki és ezért most Arhangelszkben kivégezték. Esztorszában élő hozzátartozói hivatalos értesítést kaptak a halálos ítélet végrehajtásáról.

Berlin középpontjában történelmi jelentőségű leltre bukkantak. A Klosterstrassen egy ház lebontása alkalmával megtalálták az első berlini őrgörfi rezidencia maradványait, amely az első masszív épület volt a német birodalmi fővárosban. Az épület az 1350-ik évből származik.

A georgiai egyetem több hallgatója kísérleteket folytatott annak megállapítására, hogy a hosszú virrasztás milyen elváltozásokat okoz az emberi szervezetben. A századik órában azt tapasztalták, hogy szellemi képességük felére csökkent, látásuk meggyöngült, vérnyomásuk alacsonyodott és általános neurasténia tüneteit mutatták. A regenerálódáshoz ezután két heti időre volt szükségük.

Elfogadták dr. Thompson angol orvos rákkezeltési módját, amely abban áll, hogy a mellékvese mirigyekből kivont anyaggal befecskendezik a beteg testrészt. Az injekció azután a rákos daganat növekedését megállítja és vissza is fejleszti a daganatot. Ha Thompson szerumát növényekbe fecskendezik, növsük rövidesen teljesen megszűnik, de a növények nem pusztulnak el.

Nem történt közlekedés a Ganzgyári munkáskizárás ügyében az ellenfelek között. Budapestről jelentik: A Ganzgyári munkáskizárás ügyében nem történt közlekedés a felek között. A bizalmi férfiak testülete tegnap tárgyalta a válsálat feltételeit. A munkásbizalmiak plénum elé terjesztik a feltételeket, de elfogadásra nem ajánlják a munkásságnak.

A Paramount remeke!!

FŐSZEREPLŐK:

MARLENE DIETRICH,
ADOLPHE MENJOU,
GARY COOPER

ön is ott legyen feltétlenül!

MAROKKO
MA,
pénteken
premiera
CINEMA
OPERA
MOZGÓBAN
Megnyitó előadások este 7 és 9 órákor. Mindennap 4 előadás: délután 3, 5, 7 és 9 órákor

— Május 18-án gabonavilágkonferencia kezdődik Londonban. Londonból jelentik: Május 18-án gabonavilágkonferencia kezdődik Londonban, amelyen az exportállamok delegátusai vesznek részt. Gazdasági körökben nem hiszik, hogy a londoni gabonakonferencia határozatai ebben az évben értékesítésre kerülő termésnél érvényesülhessenek.

— Jön: A véres szüret Dolores de Rioval! A legnagyobb világfilm!

— Diplomáciai körökben nagy érdeklődéssel tekintenek Henderson, Curtius és Grandi magánbeszélései elé. Berlinből jelentik: A birodalmi minisztertanács befejezte a Genfben napirendre kerülő külpolitikai kérdések megvitatását. A követendő magatartás tekintetében teljesen egységes állásfoglalás alakult ki. Curtius és a német delegáció délután elutazott Genfbe. Diplomáciai körökben nagy érdeklődéssel tekintenek Henderson, Curtius és Grandi mai délutáni találkozására és magánbeszélései elé. Benes és Marinkovics ma délután érkeznek Genfbe.

— Eljegyzés. Weisz Jolánát Trata eljegyezte Rosmann Samuel Medias. (Mindkét külön értesítés helyett.)

— Ertesítés. A csernovici „Lux“ Muscatblit és Gottlieb harisnya- és kötöttáru-gyár ezúton értesíti a t. kereskedőket, hogy a mai napon Clujon, Calea Regele Ferdinand 35. szám alatt (Uránia palota) lerakatát megnyitotta.

— Külföldi kereskedelmi és ipari vállalatok a jövőben csak a népbiztosok tanácsának külön engedélyével állíthatnak fel képviselőket szovjetterületen. Londonból jelentik: Több állam, köztük az Egyesült Államok, Ausztria, Csehszlovákia és Németország a szovjettel való kereskedelmi kapcsolataik kimélyítésére törekednek. A kereskedelmi összeköttetések felvételét és fenntartását most a népbiztosok tanácsa új szabályozásnak vetette alá. Eszerint a külföldi kereskedelmi és iparvállalatok és magánszemélyek a jövőben csak a népbiztosok tanácsának külön engedélyével állíthatnak fel képviselőket szovjetterületen. Az engedélyeseknek alá kell vetniük magukat a szovjet törvényeinek és kötött üzeleikért egész vagyonukkal kell felelniük.

— Tűz a párizsi gyarmati világkiállításán. Párizsból jelentik: A gyarmati világkiállításán kitért az első tűz. A madagaszkári pavillonban a pavillon bájában eddig még ismeretlen okból robbanás történt. A bár pillanatok alatt lángokban állott és a tűz az egész épületre áterjedt. A pavillon öre már nem tudott idejében kimenekülni az épületről és súlyos égési sebeket szenvedett. A kiállítás madagaszkári osztálya majdnem teljesen elpusztult.

— Az osztrák nemzeti tanács elfogadta a Creditanstalt szanalását célzó javaslatot. Bécsből jelentik: Az osztrák nemzeti tanács a késő éjszakai órákban némi módosítással elfogadta a Creditanstalt szanalását célzó javaslatot. Módosítást a Landbund és a keresztényszocialisták nyújtották be s eszerint nem a pénzügyminiszter, hanem az öszkormány lesz a szanalási törvény végrehajtója és hogy az állami támogatás összege 150 millió silling. A Heimatblock módosító indítványait a nemzetgyűlés nem honorálta.

— A legolcsóbb, legjobb hangos premiermozgó: a Szinkör! A legszebb, legújabb hangosfilmek 10 és 20 lejes helyekkel!

— A szilágycsehi ipartestület elnöke — zsidó. Szilágycsehi tudósítónk jelenti: Az itteni ipartestület május 10-én megtartott ülésén Deutsch Gyulát választotta elnökül és pedig egyhangulag. Deutsch Gyula egyike a község legnépszerűbb polgárainak. Megválasztása jelenti a községben a nemzetiségi békét és együttműködést.

— Borzalmas moztüz Japánban. Londonból jelentik: Japán északi szigetén, Hokkaiden levő Tekachi-Timachiban mozi tűznél 16 néző életét veszítette s mintegy harmincan kaptak égési sebeket. A tűz áterjedt a szomszédos házakra is. Nyolc lakóház elhamvadt, mielőtt a tüzet sikerült volna lokalizálni.

— Angliában kezdetét vette a vajdumping is. Londonból jelentik: A Rykow oroszországi hajó 15 ezer hordó vajot hozott angol kikötőbe. A vaj mélyen a brit termelési áron alul kerül Angliában forgalomba. Az új dumping az érdekeltségek körében pánikot keltett.

— Kína és Japán ismét vásároltak ausztráliai búzát. Londonból jelentik: Kína és Japán ismét vásároltak ausztráliai búzát. Az amerikai Farm Board 35 millió bushel búzát adott el világgiazi áron Franciaországba — hír szerint azzal a kikötéssel, hogy két hónapon belül nem fognak eladásra ajánlani újabb buza mennyiséget európai gabonapiacokon.

— Jön: A véres szüret Dolores de Rioval! A legnagyobb világfilm!

— Tizenkétmilliárd frank francia tőke vár kihelyezésre. Párizsból jelentik: A Banque de Paris & de Pays-Bas közgyűlésén bejelentették, hogy a külföldi államok a francia pénzüpicacon csak a francia külügyminiszter engedélyével kaphatnak kölcsönt. Mintegy 12 milliárd frank tőke vár kihelyezésre.

— Husz napi fogházra itélték Hugenberget. Berlinből jelentik: Hugenberg német nemzeti párti vezető a porosz belügyminiszteriumot gyanúsító cikkéért 20 napi szabadságvesztésre átváltostatható 500 márka pénzbüntetéssel sújtották.

KÖZGAZDASÁG

Tájékoztató a cégjegyzésekhez

A Monitorul Oficial f. évi április 10-én megjelent 84. számában kihirdetett törvény, valamint a 105. számban megjelent végrehajtási utasítás, a cégjegyzések eszközését, amely eddig a törvényszékek hatáskörébe tartozott, a Kereskedelmi és Iparkamara ügykörébe utalja.

Kik kötelesek cégeiket bejegyeztetni? Cégét köteles bejegyeztetni mindenki, aki az adótörvény alapján 16 százalékos egyenes adóval van megterhelve, tekintet nélkül arra, hogy az ipartörvény az illető vállalatot kereskedésnek avagy iparnak minősíti. Köteles továbbá céget bejegyeztetni minden kereskedelmi, vagy ipari közkereseti vagy betéti társaság, részvénytársaság és bármily jellegű szövetkezet, továbbá az összes fiókok, ügynökségek, képviseltek.

Hol kell kérni a cégbejegyzést? A cégbejegyzést annál a Kereskedelmi és Iparkamaránál kell kérni, amelynek a területén az előbbi pontban foglalt, cégjegyzésre kötelezett vállalat működik.

Miként kell kérni a cégbejegyzést? A cégbejegyzés egy kérvény kitöltése útján kérhető. A kérvény 2 példányban állítandó ki és személyesen vagy posta útján terjesztendő a kamarához. A kérvényben foglalt adatok valódiságáért a kérvényező felelős és hamis adatok beírásáért súlyos büntetések vannak a törvényben. A kérvény uralpja a kamaránál kapható.

Milyen adatok irandók be a kérvénybe? A cégbejegyzés iránti kérvény kitöltésére vonatkozó részletes utmutatást a kamara az uralphoz mellékel.

Mit helyettesít a cégbejegyzés? Az új cégbejegyzés helyettesíti az eddigi cégbejegyzést, amit a törvényszéken kellett eszközölni, továbbá az iparigazolványt, tehát jövőben nem kell iparigazolványt váltania annak, aki céget köteles bejegyeztenni.

Kikre vonatkozik a cégbejegyzés? A cégbejegyzés vonatkozik nemcsak az ezután keletkező vállalatokra, hanem mindazon már létezőkre is, akik az 1. pont értelmében kötelesek cégeiket bejegyeztetni, tekintet nélkül arra, hogy be voltak-e jegyezve a törvényszéknél, avagy csak iparigazolványuk volt. Ezeknek a következőképpen kell eljárniuk: Bejegyzett vállalatok: a cégjegyzés iránti kérvénnyel egyidejűleg kötelesek a törvényszéktől egy friss kivonatot bemutatni, hogy a cég be van jegyezve. Iparigazolványosok: az ipar

hatóságoktól egy igazolványt kötelesek bemutatni arról, hogy iparigazolványuk mai napig is fennáll. Ennek azért van jelentősége, mert a törvény életbeléptésekor létezett vállalatok a kamaránál eszközözendő cégbejegyzésnél kisebb illetéket fizetnek, mint az új cégek.

Mennyi idő alatt kötelesek a céget bejegyeztetni? Egyéni cég az üzlet megnyitása előtt, vagy annak megnyitása után legfeljebb 3 nap alatt, társaság pedig a megalakulástól számított legfeljebb egy hónap alatt.

A törvény kihirdetése előtt fennállott vállalatok kötelesek cégeiket legkésőbb ezévi október 10-ig bejegyeztetni. Ajánlatos azonban, hogy a cégbejegyeztetési kötelezettségének minden vállalat minél hamarabb tegyen eleget, mert e határidő elteltével súlyos büntetések fognak alkalmaztatni azokkal szemben, akik nem jegyeztették be a kamaránál cégüket. Ezt ellenőrzik a kereskedelmi miniszter felügyelői, a kamarai titkárok, pénzügyigazgatók és felügyelők, a rendőrségi felügyelők és kerületi biztosok a városokban és esendőrsparancsnokok a falvakban.

Cégtörles. A pénzügyigazgatóságok nem törlik azoknak az adóit, akik cégük megszűntével nem igazolják, hogy azt töröltették.

Fellebbezések. A kamara elutasítása ellen lehet fellebbezni a cégjegyzés ellenőrzésére kirendelt bírósághoz, ennek határozata ellen a törvényszékhez és a törvényszék döntése ellen a táblához.

Díjak. Állami díjak. A törvény kihirdetésekor törvényszékre bejegyzett cégek az államnak nem fizetnek illetéket.

A kamara és a kamarák központja részére a következő díjak fizetendők: új vállalatoknál: egyéni cég 500 lej, társaság, ha az alaptőkéje 1.000.000 lej van 1250 lej, ha 1-5.000.000 lei között 2500 lej, 5-10.000.000 lej között 3750 lej és 10.000.000 lejen felül 5000 lej.

Azak a vállalatok, amelyek a törvény kihirdetésekor már fennállottak: egyéni cégek 125 lej, társaságok, ha az alaptőkéje 1.000.000 lejig van 325 lej, ha 1-5.000.000 lej között 625 lej, 5-10.000.000 lej között van 950 lej és 10.000.000 lejen felül 1250 lej.

Kihirdetés. A cégbejegyzés a Monitorul Oficialban és a kamara Buletinjében hirdető ki.

A kamara hivatalos lapjában a kihirdetés díjmentes.

A Monitorul Oficial kihirdetéséért a következő díjak fizetendők: ha a cég új: egyéni cégeknél 500 lej, társaságoknál 700 lej, ha a cég régi: egyéni cégnél 250 lej, társaságoknál 400 lej.

Színház-Mozi

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

Péntek d. u. 3, 5 és 7 órákor: A kis kadét. (Nagy hangos film, sok sporttal és még több szerelemmel, a főszerepekben Georges O'Brien és Helen Chandler), 10 és 20 lejes helyárrakkal.

Péntek este 9 órákor: Sylvester Schaeffer, a világhírű univerzális artista és Lilly Krüger, a berlini állami opera szolótáncosnőjének fellépése, grandiózus világvárosi számokkal és kísérső műsorral. Helyárak 20, 40, 60 és 80 lej.

Szombat d. u. 3, 5 és 7 órákor: A kis kadét. (Nagy hangos film, sok sporttal és még több szerelemmel, a főszerepekben Georges O'Brien és Helen Chandler). Uj hangos hirdető. Helyárak 10 és 20 lej.

Szombat este 9 órákor: Sylvester Schaeffer, a világhírű univerzális artista és Lilly Krüger, a berlini állami opera szolótáncosnőjének fellépése, grandiózus világvárosi számokkal és kísérső műsorral. Helyárak: 20, 40, 60 és 80 lej.

Vasárnap d. u. 3 és 5 órákor: A kis kadét. (Nagy hangos film, sok sporttal és még több szerelemmel, a főszerepekben Georges O'Brien és Helen Chandler) 10 és 20 lejes helyárrakkal. Uj hangos hirdető.

Vasárnap d. u. 7 és este 9 órákor: Sylvester Schaeffer artistakirály és Lilly Krüger bucsufellépése, grandiózus műsorral. Helyárak: 20, 40, 60 és 80 lej.

Hétfőn: A véres szüret. (A legnagyobb, legmegrendítőbb dráma: a nagy háboru utólrhetetlenül nagyszabású filmje, Dolores del Rio, Edmund Lowe, Victor Mac Langlen fellépésével).

RADIO MŰSOR

IDŐ: KÖZÉPEURÓPAI

Péntek, május 15.

Bukarest. 12: Grammofon. — 19.30: Grammofon. 20: Gounod: Faust c. operája.

Budapest. 9.15: Hangv. 9.30: Hírek. 12.05: Hangv. 12.25: Hírek. 2.45: Hírek. 4: Novellák. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Utinapló. 5.45: Másféltóra könnyű zene. 8.30: Jugoszláv hangv. — Utána: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene.

Bécs. 19.30: Az Operaházról közvetítés. Berlin. 19: Táncczene. Breslau. 22.20: Grammofon. Langenberg. 24: Éjjeli hangv. Varsó, Kattowic, Poznan. 20.15: Filharmonikus hangv.

Milánó. 22.20: Dalok. Róma. 21: Zenekari hangv. Toulouse. 22.10: Bécsi zene. 23: Dalok. Osló. 20: Szimf. zenekar. Prága. 16.30: Kamarazene. Pozsony. 20.05: Hegedűhangv.

Szombat, május 16.

Bukarest. 12: Grammofon. 12.30: Időjelzés, hírek. 16: Zenekar. 17: Hírek, időjelzés. 17.15: Zenekar. 18: Rádióegyetem. 20: Katonazene. 20.30: Előadás. 21.45: Hírek.

Budapest. 9.15: Hangv. 9.30: Hírek. — 12.05: Házikvartett. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás, 2.45: Hírek. 4.10: Novellák. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Az idegerőforralom erkölcsi és anyagi mérlege. Előadás. 5.30: Hangv. 6.30: Helyesírás, helyes magyarság. 7: Cigányzene. 8: Századunk Spanyolország. 8.20: Magyar dalok. 8.50: Két egyfelvónásos a Studióból. Utána: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. Majd: hangverseny. Utána cigányzene.

Bécs. 20.35: Operett. Berlin. 20: Alfred Kerr előadása.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

CLUJ, CAL. REG. FERD 7 SZ.

Fiókjintézetek: Dej-Dés, Beclean-Betlen, Cehul-Silvaniei-Szilágycseh Jibou-Zsibó, Zălău-Zilah. Affiliált intézetek: A Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-T., Aiud-Nagyenyed és ennek Uioara-Marosujvári fiókjintézte

Saját tőkái 60 millió lej

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalásokat bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl

Engedélyezett devizahely!

Breslau. 22.40: Táncczene. Frankfurt. 20.30: Operett. Langenberg. 23: Táncczene. Varsó, Kattowic, Poznan. 20.30: Zsidó zene.

Milánó. 21.50: Szórakoztató zene. Róma. 20.40: Verdi: Don Carlos című operája.

Prága. 19.05: Grammofon. Pozsony. 19.05: Grammofon. Brünn. 18.25: Zongorahangv. Brüssel. 20: Olasz zene. 21: Rádiózenekar. Smetana, Dvorak művei. Osló. 22.15: Mandolinzene. Stockholm. 21.40: Régi táncczene.

Apro hirdetések

Csinosan butorozott szoba egy vagy két személy részére a Sétáter mellett kiadó. Ugyanott jó kóser házikoszt kapható. Cím a kiadóban.

Kóser vegetárius étterem! Rendkívül ízletes ételek. Figyelmes kiszolgálás. A vaj és tejneműek saját készítményeim. Schwartz Ignác. Cluj, Calea Regală

Veszek 3 garnitura

משנית ששה סדרי

lehetnek ujak és jókarban levő használtak is, a fontos, hogy jó és olcsó legyen. Ajánlatok Kaszner Benjamin Diciansanmartin címre küldendők.

Modern zsidó költők

Ivan Goll. Andre Spire, Jabotinsky, Werfel, Max Brod, Avigdor Hameiri, stb.

zsidó versei

(Herz könyvtár) 20 lej beküldése ellenében pórtmentesen küldi az Uj Kelet könyvosztálya.

MEGJELENT

SALAMON LÁSZLÓ (SALLÓ TAMÁS)

NINC S M Á S M E G O L D Á S

Ára: **40 lej és portó**

Utánvétellel küldi az Uj Kelet könyvosztálya.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE!

Szenzációsan olcsó könyvek!

Ferrero: A világhódító Róma, A római világbirodalom, Antonius és Cleopatra, Augustus köztársasága, Julius Caesar kötetenként	60 L	Morvai: Villamosság a gyakorlatban I-V. kötet	92 L
Emerson: Essayk	40 L	Morvai: Cséplőgépek	20 L
Snyder: A modern természettudomány	40 L	Balzac: Két elbeszélés	20 L
Wagner: A művészet és forradalom	40 L	Balzac: Ferragus	20 L
Carnegie: Napjaink problémái	40 L	Heijermans: Ghetto, dráma	50 L
Chesterton: Hagyományok és hazugságok	40 L	Móricz Zsigmond: Buzakalász, szindarab	50 L
Finot: A boldogság tudománya	53 L	Flers és Croisset: Hazatérés, vigjáték	50 L
Mecsnikov: Optimista világnézet	40 L	Wachthausen: A negyvenéves asszony, szinmű	50 L
Ostwald: Feltalálók, felfedezők	35 L	Szomory Dezső: Szaboki Zsigmond Rafael	50 L
Woodrow Wilson: Az új szabadság	40 L	Inigi din San Giusto: Fédé	50 L
Schmidt: A relativitás tanának világszemlélete	40 L	Oszipov, Szlucsevskij és Karazin: Elbeszélések	20 L
Salló Tamás: Nincs más megoldás	40 L	Kosáriné: Pityu, Ieblanek: A kivájt tü. Kisbán: Az erősebb, Armont, és Bousquer: A nagyságos asszony tancosa, összesen	99 L
Műszaki könyvek:		Meyrink: A zöldarcú kísértet	30 L
Horváth László: A rádióamatőr kézikönyve	170 L	Wagner: Beethoven	58 L
Török Elemér: A rádió kézikönyve	136 L	Brandes: Anatole France	58 L
Molnár János: Gyakorlati rádiókönyv	136 L	Operaismertető:	
Balog Artur: Rádió-Telefón	81 L	Mozart: Figaró lakodalma	34 L
Balog Artur: Rádiókészülékek szerelése II. rész	136 L	Leoncavallo: Bajazzok	34 L
Rátkai Endre: Lánghegesztés és vágás	80 L	Poldini: Farsangi lakodalom	34 L
		Erkel: Hunyadi László	34 L

Kaphatók az „UJ KELET” könyvosztályában

Vidékre utánvétellel, vagy az összeg és a portóköltség (pénz, vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk.

Az Uj Kelet
és hána

Cikkeink
forrás me

Kéziratokat
megőrzésük

A Zsidó első

Határozottan bátorosan abban a Zsidó Párt az harc nehézsége lalta. A választás ben lévő törvény folytán hozhat m mániában meg szisztémák eset ják a zsidó népa ményes megnyila is legyen az ere elseje utjelző zsidóság történet jelenti ugyanis, dóság egyesés alig néhány hétt s anélkül, hogy i szervezkedésre és dára, — csupán e szavainak igazs vállalta egy súlyo küzdelem minden hogy lealacsony dátum-koldus me

Ez a bátor ges el hatását és nem kezmenyek nélkül annak előrelátá korlati eredménye letétele ugyanis nemzet politikai kumentálta, hogy tást nem mandát nak tekinti csupá beszédesen szolt a delem egy öntudat az élethez való je delme, amelyben a csak eszközt jelen esetre sem a végső lista az első nyilt a háziszidó poli Zsidó Párt meg lyét az ország megteremtette azt bázist, amelyre t a zsidóság politik rális és vallási k fog.

Es hogy ez me beszédesen bizony amelyet Argetoiá tett a Zsidó Párt toianu az erős ké vének vallja magá ahhoz a generáció a politikai liberáli fel. Mint ilyen m gen Argetoiianu is sát tartotta a z megoldási lehetősé ezt jóhiszeműen h kívül kulturált és igen sok zsidó ba antiszemita velle nuságot. De mint volt alkalma a z ezeknek problémái zetet megismerni, hány előkelő gazd pozíciót betöltő z volt érintkezési fe lágnézeti és egyéb választották el az

A Zsidó Párt z meggyőzte Argetoi zsidó kérdés sokk kerei pedig sokkal nek, semminthogy detésére és néhá